

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

URAD ZA OPERATIVO

Izpostava Nova Gorica

Sedejeva 9, 5000 Nova Gorica

T: 05 330 72 00

F: 05 330 72 24

E: gp.ng@urszr.si

www.sos112.si/nova gorica

Številka: 8421-14/2023-3 - DGZR

Datum: 30. 01. 2024

**NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB
JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI
ZA SEVERNO PRIMORSKO**
Verzija 4.0

	ORGAN	DATUM	PODPIS ODGOVORNE OSEBE
IZDELALA	Izpostava URSZR Nova Gorica	29. 01. 2024	Zdenka Ferjančič
OBRAVNAVAL IN SPREJEL	ŠTAB CZ ZA SEVERNO PRIMORSKO	2024	Samuel Kosmač
SKRBNIK	Izpostava URSZR Nova Gorica		Zdenka Ferjančič

Vsebina

UVOD	3
JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)	4
1.1 JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)	5
1.1.1 NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO	5
1.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V NEK	7
1.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK	8
1.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V NEK	11
1.5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V NEK 13	
1.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V NEK	15
1.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB JEDRSKI NESREČI V NEK	17
1.7.1 Operativno vodenje	19
1.8 IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK 21	
1.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB JEDRSKI NESREČI V NEK	24
1.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK	25
JEDRSKA NESREČA V TUJINI	26
2.1 JEDRSKA NESREČA V TUJINI	27
2.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	29
2.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	30
2.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	32
2.5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	34
2.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	36
2.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	37
2.7.1 Operativno vodenje	39
2.8 IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	41
2.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	43
2.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	44
RADIOLOŠKA NESREČA	44

3.1	RADIOLOŠKA NESREČA	45
3.2	OBSEG NAČRTOVANJA OB RADIOLOŠKI NESREČI	46
3.3	ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI.....	47
3.4	SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB RADIOLOŠKI NESREČI.....	49
3.5	OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB RADIOLOŠKI NESREČI.....	51
3.6	AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB RADIOLOŠKI NESREČI.....	53
3.7	PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB RADIOLOŠKI NESREČI	54
3.8	IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI.....	58
3.9	OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB RADIOLOŠKI NESREČI.....	63
3.10	MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI.....	64
4.	POJMI IN KRAJŠAVE, UPORABLJENI V NAČRTU	65
5.	SEZNAM PRILOG IN DODATKOV	69
5.1.	Skupne priloge.....	69
5.2	Posebne priloge:.....	69
5.3	Skupni dodatki	69
5.4.	Posebni dodatki	70

UVOD

Načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči za Severno primorsko regijo (v nadaljevanju regijski načrt), verzija 4.0, je nadgradnja Regijskega načrta zaščite in reševanja ob jedrski nesreči, verzija 3.0, ki ga je Izpostava URSZR Nova Gorica, izdelala leta 2012. Temelji na Oceni ogroženosti Severno primorske verzija 2.0 št.8421-13/2023-2 DGZR z dne 11.08.2023

Načrt je izdelan v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10,21/18 – ZNOrg in 117/22) (ZVNDN), Zakonom o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17, 26/19 in 172/21) (ZVISJV-1), Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19) (UVINZR) in drugimi predpisi.

Načrt je razdeljen na tri sklope:

- **I. jedrska nesreča v Nuklearni elektrarni Krško (NEK), z vplivi na Severno primorsko regijo,**
- **II. jedrska nesreča v tujini z vplivi na Severno primorsko regijo,**
- **III. radiološka nesreča v Severno primorski regiji.**

Cilj regijskega načrta je zmanjšati posledice radioaktivne kontaminacije Severno primorske regije ob nesreči v Nuklearni elektrarni Krško, jedrski nesreči v tujini in radiološki nesreči.

Čeprav je za vse navedene nesreče značilna radioaktivna kontaminacija, jih v tem načrtu zaradi razlik pri odzivu obravnavamo ločeno.

Ta načrt ne ureja pripravljenosti Severno primorske ob drugih jedrskih in radioloških dogodkih.

JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)

1.1 JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)

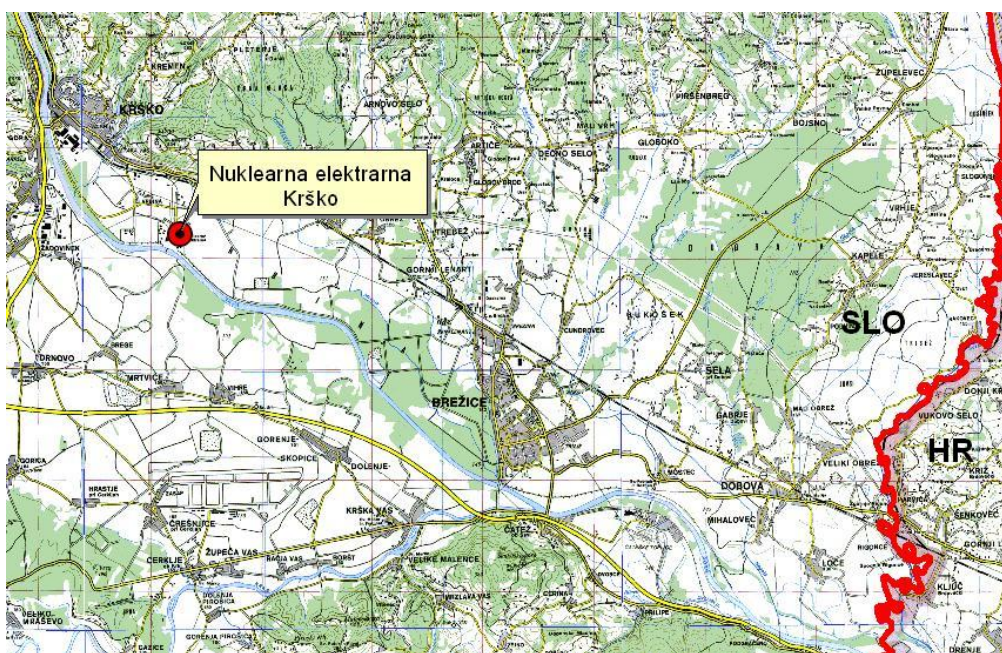
1.1.1 NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO

Načrt je pripravljen za:

- **jedrsko nesrečo v NEK** z večjim izpustom radioaktivnih snovi v okolje.

NEK je na levem bregu reke Save in je 3 km oddaljena od Krškega (Slika 1), elektrarna leži približno 142 km vzhodno od Nove Gorice. Do elektrarne vodi industrijska cesta iz Krškega. Avtocesta Ljubljana - Novo mesto - Obrežje poteka 3 km južno od elektrarne. Železniška proga Ljubljana - Dobova - Zagreb poteka 1 km od elektrarne. Elektrarna ima industrijski tir, ki jo povezuje z železniško postajo v Krškem.

Ob jedrski nesreči v NEK je stopnja ogroženosti največja v bližnjem območju (to je od nekaj km do 10 km), v večji oddaljenosti pa je odvisna od vremenskih razmer. Glede na število in zanesljivost varnostnih sistemov v jedrski elektrarni je verjetnost nastanka nesreče, ki bi pomenila nevarnost za prebivalstvo, izredno majhna.

Slika 1: Lokacija Nuklearne elektrarne Krško

NEK je tlačnovodna elektrarna s nazivno toplotno močjo reaktorja 1994 MW, v katerem je 121 gorivnih elementov.

Za preprečevanje jedrskih nesreč in za zmanjšanje njihovih posledic so v elektrarni vgrajeni varovalni in varnostni sistemi ter naprave, katerih skupna naloga je preprečevanje nenadzorovanega uhajanja radioaktivnih snovi v okolico elektrarne.

Značilnosti jedrske nesreče v NEK

Ob jedrski nesreči v NEK lahko ob neugodnih vremenskih razmerah (prehoda radioaktivnega oblaka) pričakujemo kontaminacijo na vsem območju Severno primorske regije, odvisna predvsem od smeri zračnih tokov.

V primeru, da bi v naših krajih padla večja količina padavin, bi prišlo do večje kontaminacije tal. Padavine namreč izpirajo radioaktivne snovi v oblakih in pride do t. i. - mokrega usada.

Onesnaženost tal bi se poznala in sicer na:

- vzdolž celotne prehranske verige - zaužitje kontaminirane hrane in vode (onesnaženost sadja, zelenjave in prepoved uporabe mesa uplenjene prosto živeče živali),
- izpostavljenost prebivalcev majhnimi dozami ali večjimi dozami (odvisno od izpusta), ki jih oseba prejme v daljšem časovnem obdobju, lahko povzročijo raka, ki se pojavi po daljšem času in ga ni možno opaziti takoj po obsevanju.

Skratka tveganje za raka naj bi bilo sorazmerno z dozo, ne glede na to, kako majhna je ta doza bila.

Pri posledicah jedrske nesreče v NEK je značilno, da zaradi vnosa radioaktivnih snovi v telo in poleg zdravstvenih posledic pri prebivalcev je potrebno upoštevati tudi, da pride do gospodarske škode in psihičnih posledic, ki izvirajo iz zaščitnih ukrepov (npr. zaradi zaklanjanja, zaužitja jodovih tablet, omejitev uporabe hrane).

Ob jedrski nesreči v NEK ni pričakovati nastanka verižne nesreče.

1.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Temeljni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči je **državni načrt**, ki ga izdela URSZR v sodelovanju z ministrstvi in drugimi državnimi organi ter strokovnimi službami.

Na podlagi državne Ocene ogroženosti RS. Št. 8420-1/2017-3-DGZR z dne 17.01. 2019 (preglednica 3), so navedeni kriteriji za uvrstitev občin in regije v razrede ogroženosti na osnovi območij načrtovanja zaščitnih ukrepov, ki so določene na osnovi oddaljenosti od NEK.

Severno primorska regija in vse njene občine so uvrščene v 2. razred ogroženosti ob jedrski nesreči v NEK -OSP. Severno primorska regija ni predvidena za sprejem evakuiranih prebivalcev.

Vse občine (Ajdovščina, Bovec, Brda, Cerklje, Idrija, Kanal ob Soči, Kobarid, Miren – Kostanjevica, Mestna občina Nova Gorica, Renče – Vogrsko, Šempeter – Vrtojba, Tolmin in Vipava) v Severno primorski regiji izdelajo **dele načrta** zaščite in reševanja (opazovanje, obveščanje in alarmiranje, izvajanje zaščitnih ukrepov ob razglasitvi **splošne nevarnosti** jedrski nesreči v NEK.

Regijski načrt zaščite in reševanja je usklajen z Državnim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči, v njem so predvidene naloge in postopki, ki bodo podrobneje opredeljeni v regiji. Deli načrtov občin morajo biti usklajeni z Regijskim načrtom zaščite in reševanja .

1.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK

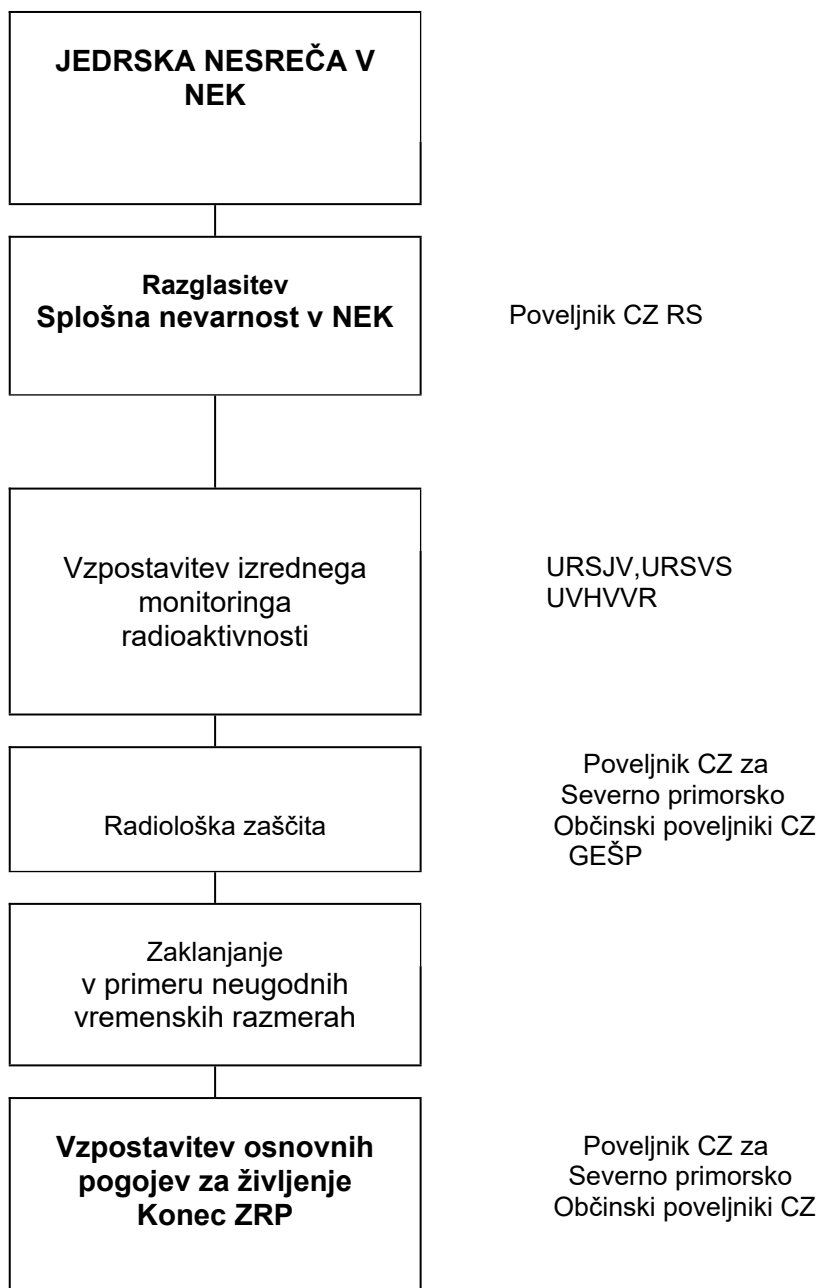
Regijski **Načrt zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v NEK** temelji na podlagah, ki so natančno določeni v državnem načrtu.

Ob razglasitvi **splošne nevarnosti v NEK, v Severno primorski regiji, ko steče obveščanje na vseh ravneh ter brez meritve radioaktivnosti se začnejo izvajati** radiološka zaščita prebivalcev oz. se izvajajo zaščitni ukrepi iz poglavja 1.8.

Načrt se preneha izvajati, ko so izvedeni vsi zaščitni ukrepi in so razmere stabilne oz. ni več pričakovati poslabšanja razmer ali izboljšanja (trajna izpostavljenost).

Grafični prikaz zamisli izvedbe zaščite, reševanja in pomoči – koncept odziva ob jedrski nesreči v NEK, v Severno primorski regiji prikazuje naslednja shema 1.

DIAGRAM POTEKA
AKTIVNOSTI

Shema 1: Izvedba ZRP ob jedrski nesreči v NEK.

Pojasnila shemi 1.

Severno primorska regija spada v **OSP in v primeru radioaktivne kontaminacije se izvaja** in sicer:

- sklop radioloških ukrepov
  - zaužitje tablet kalijevega jodida
  - prenehanje uporabe lokalno predelanih živil, vode in krmil
  - uporaba osebnih zaščitnih sredstev
  - zaščita živali
- zaklanjanje (v primeru neugodnih vremenskih razmerah, ko bi deževalo)
- Vzpostavitev osnovnih pogojev za življenje in konec ZRP

Uporaba načrta

Regijski Načrt zaščite, se uporablja ob **razglašeni splošni nevarnosti**, do izpolnitve meril za končanje dejavnosti ZRP, ko so zagotovljeni osnovni pogoji za življenje.

Odločitev o aktiviranju regijskega načrta zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v NEK, sprejme poveljnik CZ Severno primorske regije s sklepom.

1.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Za ZRP ob jedrski nesreči v NEK se skladno z nalogami iz poglavja 1.8 uporabijo sile in sredstva:

Organi in organizacije, ki sodelujejo pri izvedbi nalog iz regijske pristojnosti

- Izpostava URSZR Nova Gorica
- Policijska uprava Nova Gorica
- Inšpekcijska služba UVHVVR
- Zavod za zdravstveno varstvo Nova Gorica

Sile za zaščito, reševanje in pomoč

Organi vodenja CZ so:

- poveljnik CZ za Severno primorsko regijo,
- namestnik poveljnika CZ za Severno primorsko regijo,
- Štab CZ za Severno primorsko.

Enote in službe CZ so:

- Regijska služba za podporo
- Regijski logistični center in
- pogodbeni delavci ReCO.

Gasilske enote in enote ter službe društev in drugih nevladnih organizacij so:

- Gasilske enote širšega pomena, (GEŠP -6 enot in PGD - 44 enot)
- Območna združenja Rdečega križa Slovenije Nova Gorica,
- Župnijski karitas Goriške, Vipavske, Idrije in Tolmina,
- Splošna bolnišnica Dr. Franca Derganca Šempeter pri Gorici
- Veterinarski zavod Nova Gorica,
- Občinske komunalne in vodovodne organizacije v regiji.

Materialno - tehnična sredstva načrtuje URSZR za:

- zaščitno in reševalno opremo ter orodje (sredstva za osebno in skupinsko zaščito, oprema, vozila ter tehnična in druga sredstva, ki jih potrebujejo strokovnjaki, reševalne enote, službe in reševalci),
- sredstva pomoči (živila, pitna voda, zdravila in drugi predmeti in sredstva, ki so namenjena brezplačni razdelitvi ogroženim prebivalcem).

Materialna sredstva iz državnih rezerv v primeru jedrske nesreče v NEK se razdelijo po prizadetih regijah oz. po Izpostavah URSZR.

Finančna sredstva za pripadnike CZ občine načrtuje občinski proračun in sicer za:

- stroške operativnega delovanja (povračila stroškov za aktivirane pripadnike CZ in druge sile za zaščito, reševanje in pomoč),
- stroške dodatnega vzdrževanja in servisiranja uporabljene opreme,
- materialne stroške (prevozne stroške in storitve, gorivo, mazivo) .

P- 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite Severnoprimske regije
P-2	Seznam zaposlenih na Izpostavi URSZR Nova Gorica
P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč v regiji
P-7	Pregled javnih služb in drugih služb, ki opravljajo dejavnost pomembne za ZIR
P-8	Seznam rezervnih sredstev in opreme za osebno in skupinsko zaščito
P-11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov poklicnih in prostovoljnih gasilskih enot v regiji
P- 12	Pregled gasilskih enot širšega pomena in njihovih pooblastil s podatki o poveljnikih in namestniki poveljnikov
P-29	Pregled veterinarskih organizacij
D – 1	Načrtovana finančna sredstva za izvajanje načrta

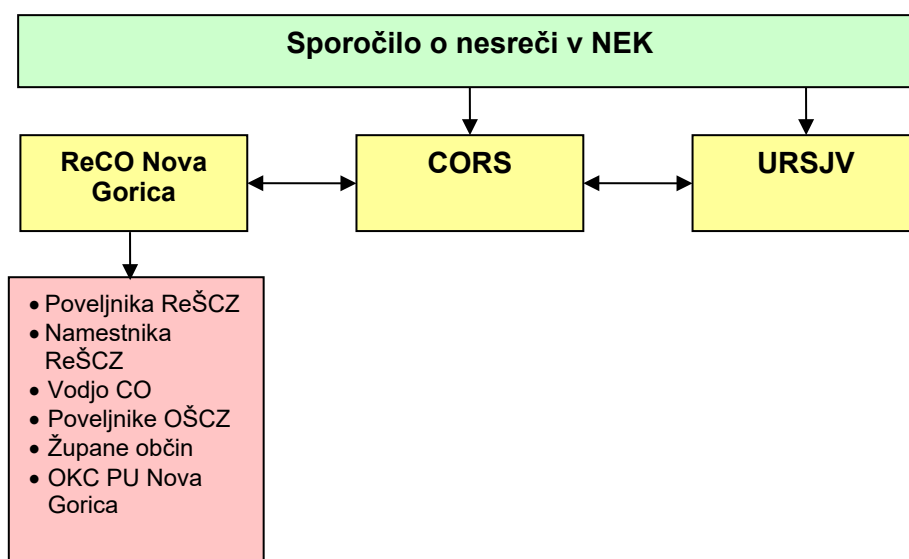
1.5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Opazovanje

- Redni in izredni monitoring radioaktivnosti

Obveščanje ob jedrski nesreči

ReCO Nova Gorica dobi obvestilo od CORS-a o jedrski nesreči v NEK o tem obvesti

Shema 2: Obveščanje ob jedrski nesreči v NEK

V Severno primorski regiji, ko RECO Nova Gorica dobi obvestilo od CORS o jedrski nesreči v NEK o tome obvesti:

- Poveljnika CZ za Severno primorsko ali namestnika poveljnika CZ za SP.,
- Operativno komunikacijski center Policijske uprave Nova Gorica,
- vodjo ReCO Nova Gorica,
- poveljnike OŠCZ
- župane oz. druge odgovorne osebe, lokalne skupnosti, ki so v nevarnosti zaradi morebitnega sevanja (v skladu z Načrti obveščanja in aktiviranja lokalnih skupnosti),

ReCO v nadaljevanju obvešča prek dnevno informativnega biltena.

P - 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča ob nesreči
P - 17	Seznam prejemnikov informativnega biltena

Obveščanje splošne javnosti ob jedrski nesreči

Javnost mora biti o jedrski nesreči obveščena pravočasno in objektivno. Na ravni Severno primorske regije se javnost obvešča v skladu z Državnim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči, Verzija 4.0. Obveščanje je v pristojnosti Poveljnika CZ RS.

Po aktiviranju Štaba CZ za Severno primorsko, sporočila za javnost, ki se nanašajo v povezavi z jedrsko nesrečo v NEK in posledicah sevanja na našem območju je zadolžen član Štaba CZ za Severno primorsko, ki je zadolžen za stike z javnostjo. V ta namen pazi, da vse informacije, ki pridejo od Poveljnika CZ RS oz. z državnega nivoja pravočasno in dosledno posreduje lokalnim medijem in sicer tako, da:

- organizira in vodi novinarske konference,
- objavijo posebne telefonske številke na katerih občani dobijo informacije o nesreči,
- spremlja poročanje medijev.

ReCO Nova Gorica izdaja dnevne in izredne informativne biltene.

1.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Glede na to, da aktiviranje pristojnih organov in služb ob jedrski nesreči v NEK poteka glede na razglašeno stopnjo nevarnosti v NEK, takoj po prejemu obvestila o razglasitvi **stopnji 3 (splošna nevarnost)**, ReCO Nova Gorica obvešča organe, ki so pristojni za operativno in strokovno vodenje zaščite, reševanja in pomoči, oziroma podpirajo regijsko vodenje:

- poveljnik CZ za Severno primorsko regijo
- namestnika regijskega poveljnika CZ
- člane ReŠCZ (predstavnike MNZ, UVHVVR, SV, CSD in RK.),
- odgovorne delavce Izpostave URSZR Nova Gorica,

Na podlagi situacije, potreb (OSP) in odredbe Poveljnika CZ za Severno primorsko se aktivira operativne člane Štaba CZ za Severno primorsko ter v pripravljenosti ostanejo druge sile in sredstva za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči, (logistični center, službo z podporo...)

Pozivanje (aktiviranje) pripadnikov Civilne zaščite in drugih regijskih sil za ZRP izvaja Izpostava URSZR Nova Gorica. Prav tako je v njeni pristojnosti tudi urejanje zadev v zvezi z nadomestili plač in povračil stroškov, ki jih imajo pripadniki pri opravljanju dolžnosti v CZ, oziroma na področju zaščite in reševanja.

V primeru jedrske nesreče v NEK, regijske sile za ZRP so v pripravljenosti in se zberejo na svojih zbirališčih in se napotijo po potrebi v druge logistične centre, po državi kjer se jim na podlagi zahtev Izpostav URSZR/občin prizadetega območja določi delovišče in izda delovni nalog.

D - 14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil za zaščito, reševanje in pomoč
D - 15	Vzorec delovnega naloga
P - 5	Seznam zbirališč sil za zaščito, reševanje in pomoč

Sredstva pomoči

Ob nesreči v NEK, ko naša Izpostava URSZR, ni še prizadeta bi zbirala potrebna sredstva za pomoč drugim regijam oz. Izpostavam URSZR. Pomoč bi zbirala v logističnem centru Ajdovščina v obliki ustekleničene vode, v embalaži pakirane hrane... V primeru OSP. na območju regije, pa poveljnik CZ za Severno primorsko zaprosi pomoč Poveljnika CZ RS za potrebne materialne in finančna sredstva iz blagovnih rezerv.

Materialna pomoč regiji od strani države obsega:

- pomoč v zaščitni in reševalni opremi,
- pomoč v finančnih sredstvih, ki jih občine potrebujejo za financiranje ukrepov in nalog pri zagotavljanju osnovnih pogojev za življenje,

Izpostava Nova Gorica in Štab CZ za Severno primorsko regijo sodelujeta pri zbiranju potreb po materialnih in finančnih sredstvih na podlagi prošenj za pomoč iz prizadetih občin.

Izpostava in pripadniki logističnega centra sodelujeta pri prevozu zaščitne in reševalne opreme iz logističnega centra Roje.

Prispela pomoč iz RS se zbira v logističnem centru Ajdovščina od koder se organizira razdelitev na prizadeta območja. Razdelitev pomoči poteka po navodilu o organiziranju in delovanju regijskega logističnega centra.

D - 3	Navodilo o organiziranju in delovanja regijskega logističnega centra Ajdovščina
-------	---

1.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Organi in njihove naloge ob jedrski nesreči v NEK :

Posamezni organi vodenja na regijski ravni imajo v primeru jedrske v NEK;

Izpostava Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje - Nova Gorica:

- opravlja upravne in strokovne naloge zaščite, reševanja in pomoči iz svoje pristojnosti, ob nesreči v NEK
- spremlja nevarnosti, v NEK in morebitnem poslabšanju razmer v NEK,
- zagotavlja informacijsko podporo organom vodenja na regijski ravni,
- zagotavlja pogoje za delo Štaba CZ za Severno primorsko,
- zagotavlja logistično podporo pri delovanju regijskih sil za ZRP
- opravlja administrativne in finančne zadeve.
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Poveljnik oz. namestnik CZ za Severno Primorsko:

- vodi operativno-strokovno delo pripadnikov CZ in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč iz regijske pristojnosti ob razglasitvi OSP.
- obvešča Poveljnika CZ RS o posledicah in stanju na prizadetem območju ter daje mnenja in predloge v zvezi z zaščito, reševanjem, pomočjo ter odpravljanjem posledic jedrske in radiološke nesreče,
- pripravi končno poročilo o jedrski in radiološki nesreči ter ga pošilja v sprejem Poveljniku CZ RS
- skrbi za povezano in usklajeno delovanje vseh sil za zaščito, reševanje in pomoč ob jedrski in radiološki nesreči,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti

Štab CZ za Severno Primorsko:

- zagotavlja strokovno pomoč pri vodenju zaščitnih in reševalnih akcij ob jedrski in radiološki nesreči,
- zagotavlja informacijsko podporo štabom CZ občin,
- zagotavlja logistično podporo regijskim silam za zaščito, reševanje in pomoč.

D - 2	Načrt Izpostave URSZR Nova Gorica za zagotovitev prostorskih in drugih pogojev za delo poveljnika CZ in štaba CZ
-------	--

Policijska Uprava Nova Gorica:

- varuje življenje ljudi, premoženje ter vzdržuje javni red na prizadetem območju,
- varuje določene osebe, objekte, organe in okoliše,
- nadzira in ureja promet v skladu z določenim prometnim režimom in omogoča interveniranje silam za zaščito, reševanje in pomoč,
- sprejema ukrepe za ustrezno varovanje državne meje in opravlja mejno kontrolo ter policijske naloge v zvezi s tujci v skladu z razmerami,
- preprečuje, odkriva in preiskuje kazniva dejanja in prekrške, odkriva in prijema storilce kaznivih dejanj in prekrškov, druge iskane osebe ter jih izroča pristojnim organom,
- sodeluje pri izvajanju humanitarnih, oskrbovalnih, izvidniških in drugih nalog,
- vzpostavlja komunikacijsko-informacijsko povezavo z drugimi državnimi organi,
- po potrebi organizira mobilni komunikacijski center,
- sodeluje pri identifikaciji žrtev,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D -22	Načrt dejavnosti Policijske uprave Nova Gorica ob naravnih in drugih nesrečah
-------	---

Navedene naloge v Severno Primorski regiji opravlja Policijska uprava Nova Gorica in pristojne policijske postaje, v sodelovanju s pristojnimi organi in službami CZ.

Za koordinacijo nalog je zadolžen član štaba CZ za Severno Primorske regijo oz. njegov namestnik, kot predstavnik MNZ

Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR):

- sodeluje pri vzpostavitvi in izvajanju izrednega monitoringa radioaktivnosti;
- opravlja upravne in nadzorne naloge, ki se nanašajo na varnost ter kakovost živil živalskega in rastlinskega izvora, zdravje ter dobrobit živali, živalsko krmo, zdravje rastlin, semenski material in fitofarmacevtska sredstva.

Občine:

- izdelajo dele načrta zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči,
- izvajajo naloge določene v Pravilniku o uporabi tablet kalijevega jodida (Uradni list RS št. 59/2010) in
- izvajajo druge zaščitne naloge iz tega načrta in iz svoje pristojnosti.

Nevladne organizacije

Območna združenja RK Slovenije, Slovenska Karitas, Gasilska zveza Severno primorske, taborniki, skavti ter druge nevladne organizacije, katerih dejavnost je pomembna za ZRP, izvajajo naloge iz svoje pristojnosti. Vključujejo se v skupne akcije ZRP na podlagi odločitev Poveljnika CZ za Severno primorsko.

1.7.1 OPERATIVNO VODENJE

Operativno vodenje ob jedrski nesreči v NEK

- **Operativno vodenje na regijski ravni se prične ob splošni nevarnosti (stopnja 3- OSP).**

Poveljnik CZ za Severno primorsko ob splošni nevarnosti, ob jedrski nesreči v NEK ima naslednje naloge:

- vodi in usklajuje delovanje sil za ZRP v Severno primorski regiji,
- zagotavlja logistično podporo silam za ZRP,
- nadzoruje izvajanje zaščitnih ukrepov na območju Severno primorske.

Dejavnosti za ZRP na območju občin operativno vodijo poveljniki CZ občin s pomočjo štabov CZ občin. Poveljnik CZ za Severno primorsko spremlja stanje in izvajanje ZRP na prizadetem območju ter na zahtevo poveljnika CZ občine pripravlja potrebno pomoč, za razdelitev, ki se nahaja v regijskem logističnem centru Ajdovščina.

Zagotavljanje opreme, materiala, prevoza, prehrane, zagotavlja regijski logistični center Ajdovščina s službo za podporo.

Uporaba zvez

Pri prenosu podatkov in govornem komuniciranju se lahko uporablja vse razpoložljive elektronske komunikacije in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih v skladu u Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakonom o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 130/22 in 18/2023 – ZDU-10). Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci ZRP poteka s pomočjo naslednjih storitev oziroma zvez:

- storitve:

- intranetu ZIR in
- elektronski pošti;

- zveze:

- radijskih zvezah (ZA-RE, in ZA-RE PLUS),
- satelitskih zvezah za prenos podatkov mobilnih enot,
- paketnem radiu za prenos podatkov Zveze radioamaterjev Slovenije in ostalih zvezah Zveze radioamaterjev Slovenije,
- sistemih javne stacionarne telefonije,
- mobilne telefonije,
- prenosnih baznih postajah mobilne telefonije,
- internetu in
- telefaksu.

Pri operativnem vodenju dejavnosti za zaščito, reševanje in pomoč se uporabljata sistem radijskih zvez zaščite in reševanja (ZARE), ki ima podsistem radijskih zvez in podsistem osebne klica. Sistem zvez ZARE se obvezno uporablja pri vodenju intervencij ter drugih zaščitnih in reševalnih akcijah, ter je namenjen vsem izvajalcem nalog v okviru sistema zaščite in reševanja (uporabljajo ga pripadniki enot in služb Civilne zaščite, gasilci, gorski reševalci, jamarji, potapljači, kinologi idr.). Telekomunikacijsko središče sistema ZARE je v Regijskem centru za obveščanje Nova Gorica. Prek njega se zagotavlja povezovanje uporabnikov v javne in zasebne funkcionalne telekomunikacijske sisteme.

Za vzpostavitev radijske zveze za povezavo med organi vodenja se uporabljajo zvez ZARE preko repetitorjev:

- Kobariški Stol (kanal 09)
- Kuk (kanal 22)
- Črvov Vrh (kanal 24)
- Kobalove Planine (kanal 01)
- Javornik (kanal 08)
- Sveta Gora (30) in
- Cerje (31)
- Štjak (07)

Dežurni operativec v ReCO Nova Gorica določi kanal, katerega uporabljajo reševalci med izvajanjem zaščitnih ukrepov na območju Severno primorske.

Zaradi jedrske nesreče ni pričakovati poškodb oz. okvar na lokacijah repetitorjev. Kljub temu se lahko večji izpad repetitorja nadomesti z mobilnim repetitorjem, ki se nahaja na gasilskem domu Kostanjevica na Krasu.

1.8 IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Izvajanje ZRP po vzpostavitvi izrednega monitoringa radioaktivnosti

Ko so izvedeni vsi nujni zaščitni ukrepi (zaužitje tablet KJ in uporaba osebnih zaščitnih sredstev), ki temeljijo na razglasitvi splošne nevarnosti, se zaščitni ukrepi odredijo in **izvajajo na podlagi meritev radioaktivnosti in strokovnih ocen** pristojnih organov ter služb. Rezultati meritev izrednega monitoringa se stekajo v URSJV, ki vodi njegovo izvajanje.

Zaščitni ukrepi so ukrepi preprečevanja ali zmanjšanja izpostavljenosti posameznikov virom sevanja. Osnova za določitev zaščitnih ukrepov ob jedrski nesreči NEK, so intervencijski nivoji. Posamezne zaščitne ukrepe na regijski ravni predlaga skupina URSJV, odredi pa jih poveljnik CZ RS. Izvajajo jih regijske sile in občinske sile ZRP na prizadetih območjih.

Po odredbi poveljnika CZ RS in **na podlagi meritev radioaktivnosti** izvajajo naslednji **zaščitni ukrepi**:

1. radiološka zaščita:

- prenehanje uporabe kontaminiranih oziroma lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
- zaužitje tablet KI,
- uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
- dekontaminacija (gasilcev) pri izvajanju ZIR - pomoč na kontaminiranem območju
- zaščita živali;

2. zaklanjanje ob neugodnih vremenskih prilikah, (ob prehodu radioaktivnega oblaka).

1/a) S prehrabnimi zaščitnimi ukrepi se zmanjša tveganje za stohastične učinke sevanja zaradi vnosa kontaminiranih živil in pitne vode v telo.

Prehrabni intervencijski ukrepi trajajo od nekaj dni do nekaj tednov za kratkožive izotope, za dolgožive izotope pa tudi več desetletij.

Prehrabni zaščitni ukrepi so:

- prepoved uporabe kontaminirane hrane in krme,
- prepoved uporabe (pitne) vode in prepoved ali omejitev uživanja določenih živil, predvsem poljščin, sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov
- zaščita živali in krme (zadrževanje živali v hlevih, prepoved paše in krmljenja živali s svežo krmo),
- omejitev nabiranja in uporabe poljskih pridelkov in gozdnih sadežev,
- omejitev paše,
- omejitev oziroma prepoved uporabe mesa uplenjene divjadi,
- zaščita virov pitne vode in
- zagotavljanje nadomestne neoporečne hrane, vode in krme.

Prehrambene zaščitne ukrepe izvajajo prebivalci (tudi kot imetniki živali) v okviru osebne in vzajemne zaščite, pristojne javne službe in ustanove s področja oskrbe z vodo, zdravstva in izobraževanja, nosilci živilskih dejavnosti ter nosilci dejavnosti poslovanja s krmo.

1/b) Zaužitje tablet kalijevega jodida

Za primer jedrske nesreče v NEK se za vse prebivalce Severno primorske regije tablete kalijevega jodida hranijo v Splošni Bolnišnici Dr. Franca Derganca Šempeter pri Gorici in se razdelijo glede na potrebo izvajanja jodne profilakse, ki jo odredi poveljnik CZ RS.

Razdelitev tablet kalijevega jodida izvedejo občine (na ustrezen oziroma krajevno običajen način). Poleg občinske uprave razdelitev opravijo sile za ZRP občin (enote CZ, PGD, aktivisti rdečega križa...).

Tablete KJ se hranijo v Splošni bolnišnici Dr. Franca Derganca Šempeter pri Gorici in predstavniki občine prevzamejo tablete KJ in delijo na naslednje načine:

- po vzoru izvedbe volitev (uporabijo se volišča, obvestijo prebivalce, da dvignejo tablete na pristojnem volišču),
- preko PGD (občine razdelijo tablete zakonitim zastopnikom PGD, obvestijo prebivalce, da dvignejo tablete na sedežu pristojnega PGD),
- preko sedežev krajevnih skupnosti.

Vse občine izdelajo načrte razdelitve tablet kalijevega jodida ob nesreči.

D - 75	Načrt razdelitve tablet kalijevega jodida ob jedrski in radiološki nesreči
--------	--

1/c) Uporaba osebnih zaščitnih sredstev

Za zaščito prebivalcev Severno primorske regije pred vdihavanjem kontaminiranih prašnih delcev v zraku uporabljamo različno respiratorno zaščito. Za zaščito pred kontaminacijo kože in oblačil uporabljamo gumijaste rokavice in ogrinjala.

1/d) Zaščita živali

Prva veterinarska pomoč ob jedrski nesreči v NEK na regijski ravni obsega:

- priporočila občinam in lovskim družinam za izvajanje ukrepov za zaščito živali, živil živalskega izvora, krmil in napajališč pred ionizirajočim sevanjem, ki jih priporoča UVHVVR,

Ukrepi za zaščito živali lahko vsebujejo tudi preventivno evakuacijo živali, ki so posebno dragocene s stališča biološke reprodukcije.

Občine morajo v svojih delih načrtov zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči natančno opredeliti, kako se bodo izvajali ukrepi za zaščito živali in kako bo potekalo sodelovanje z veterinarskimi organizacijami in lovskim družinam.

P-29	Pregled veterinarskih organizacij
------	-----------------------------------

2. Zaklanjanje

V primeru, da se radioaktivni oblak približuje Severno primorski regiji, pristojni Poveljnik CZ odredi zaklanjanje ljudi in živali.

Zaklanjanje je zadrževanje ljudi in živali v zaprtih prostorih ob izrednem dogodku, da se izognejo dozam zaradi zunanje obsevanosti in vnosa. Zaprti prostor je lahko zaklonišče in tudi običajna zgradba z zaprtimi okni in izklopljeno ventilacijo. Zaklanjanje traja do 24 ur. Prebivalci se zaklonijo v notranje prostore stavb, zaklonišč ali zaklonilnike, pri čemer je potrebno upoštevati, da določena vrsta zaklanjanja omogoča različno raven zaščite pred vplivi ionizirajočega sevanja.

Na območju Severno primorske regije bi se ta ukrep izvajal le primerih, ko bi meritve v okolju pokazale, da je potrebno izvesti ukrep.

Ukrep se razglasi preko sredstev javnega obveščanja.

Varstvo izvajalcev ZRP

Pri izvajanju ZRP se zagotavlja varstvo pred sevanji, tako da niso presežene dozne omejitve za izvajalce zaščitnih ukrepov (policija, gasilci, ekipe NMP...), ki niso poklicni delavci, z viri ionizirajočega sevanja, in sicer:

- s seznanjanjem z ukrepi za varstvo pred sevanji in tveganjem, ki ga prinaša (tudi s seznanitvijo na kraju samem),
- z uporabo ustreznih zaščitnih sredstev,
- z izvedbo osebne dekontaminacije in dekontaminacije opreme,
- z izpolnjevanjem zdravstvenih zahtev,
- z izvajanjem radiološkega nadzora,
- z ukrepanjem ob prejemu doze, ki je višja od 20 mSv (efektivna doza) – pregled pri zdravniku medicine dela.

Dozne obremenitve pri vključenih v ZRP (reševalci, drugo osebje) ne smejo preseči doznih omejitev za **profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja** (izpostavljene delavce), razen v naslednjih primerih:

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
reševanje življenj, preprečevanje taljenja reaktorske sredice, preprečevanje velikega izpusta radioaktivnih snovi	500
preprečevanje resnih zdravstvenih poškodb, preprečevanje velike škode, popravilo varnostnih sistemov jedrskega reaktorja	100
krajša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, izvajanje takojšnjih zaščitnih in drugih ukrepov, vzorčevanje v okolju	50
daljša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, rutinsko delo ob intervencijah, dela, ki niso neposredno povezana z izrednim dogodkom	20

Schema 3: Preseganje doznih omejitev

Preseganje doznih omejitev se lahko v zgornjih primerih odobri le izjemoma in s soglasjem specialista medicine dela, če:

- je oseba zdrava,
- se prostovoljno odloči za izvedbo naloge,
- je izurjena za izvedbo naloge,
- je seznanjena s tveganjem.

Ne glede na zgornje pa ženske v rodni dobi ne smejo sodelovati pri ZRP, pri čemer bi bile osebe lahko izpostavljene sevanju, ki povzroči dozo višjo od 20mSv, noseče ali doječe ženske pa ne smejo sodelovati pri zaščiti in reševanju na kontaminiranem območju. Za zagotavljanje varstva pred sevanji reševalcev so odgovorni pristojni za organiziranje enot oziroma ustanovitelji in pristojni poveljniki CZ. Preseganje doznih omejitev odobri poveljnik CZ RS.

MZ zagotovi ustrezne zmogljivosti za obravnavo zdravstvenih vidikov varstva izvajalcev ZRP.

1.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Osebna in vzajemna zaščita ob jedrski nesreči v NEK obsega:

- razdelitev prebivalcem vnaprej pripravljene informacije o:
  - a) učinkih in nevarnostih sevanja,
  - b) poteku ZRP ob nesreči (obvestilo o nesreči, izvajanje zaščitnih ukrepov, itn.),
  - c) uporabi sredstev za osebno in skupinsko zaščito (vključno z zaužitjem tablet KI, kjer je relevantno),
  - d) nujnosti zadrževanja v zaprtih prostorih (zaklanjanje) in osebni dekontaminaciji,
  - e) uživanju varne hrane in vode (ne izpostavljene, embalirane),
  - f) zaščiti domačih živali,
  - g) načinu obveščanja med nesrečo;
- po razglasitvi nevarnosti v NEK:
  - h) izvajanje zgoraj navedenih ukrepov skladno z navodili pristojnih poveljnikov CZ na določenem območju.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite so odgovorne občine.

V ta namen se organizira ustrezna svetovalna služba, ki jo praviloma opravljajo prostovoljci, zlasti psihologi, sociologi, socialni delavci, zdravstveni delavci, strokovnjaki za zaščito in reševanje ter drugi.

Občine predvsem bolj podrobno določijo kako bo potekalo obveščanje prebivalcev o posledicah in razmerah na prizadetem območju, določijo lokacije in telefonske številke za delo svetovalne službe, število prostovoljcev iz vrst psihologov, sociologov, socialnih delavcev, zdravstvenih delavcev, strokovnjakov s področja zaščite in reševanja, določi se lokacija informacijskega centra, razčleni se pomoč ogroženim skupinam prebivalcev in spremljanje socialni razmer na prizadetem območju.

Naloga regije je, da poskrbi, da občine imajo informacijo in napotke kako ravnati v primeru jedrske nesreče v NEK, vsa navodila in potrebne informacije se nahajajo na spletni strani na portalu gov.si in sicer;

»Napotki prebivalcem ob nesrečah /gov.si«

- jedrske in radiološke nesreče

1.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči se končajo, ko Poveljnik CZ RS izda Sklep o prenehanju nevarnosti ob jedrski nesreči v NEK na OSP.

JEDRSKA NESREČA V TUJINI

2.1 JEDRSKA NESREČA V TUJINI

Načrt je izdelan za:

- **jedrsko nesrečo v tujini** s precejšnjimi izpusti radioaktivnih snovi, ki bi lahko ob neugodnih vremenskih razmerah prizadele Slovenijo, oz. Severno primorsko regijo.

Značilnosti jedrske nesreče v tujini

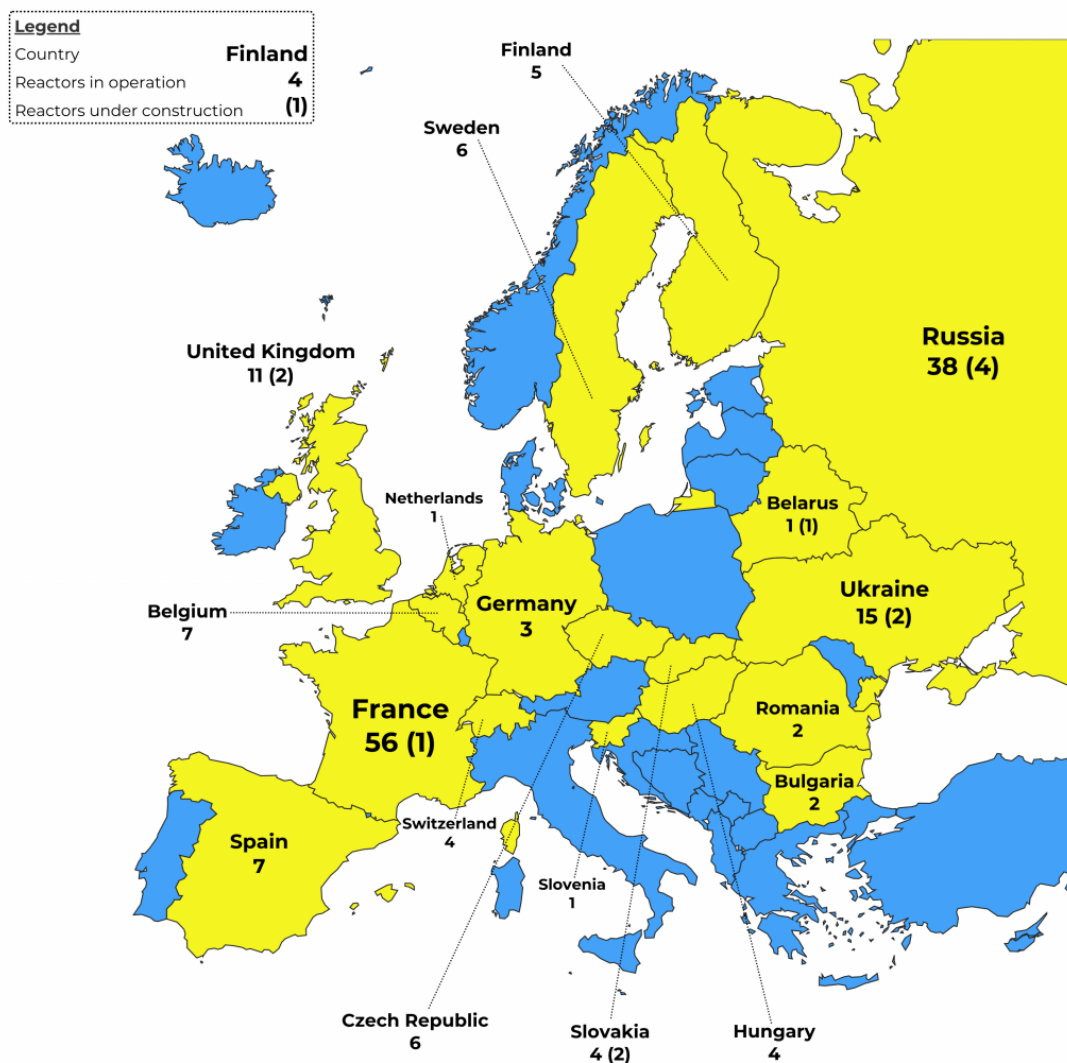
Severno primorsko regijo bi lahko prizadele nesreče v jedrskih elektrarnah v oddaljenosti vse do 1000 kilometrov in tudi na večji oddaljenosti (npr. Ukrajina).

Severno primorski regiji najbližje so elektrarne na Madžarskem, Slovaškem, Češkem in v Nemčiji.

Ob jedrskih nesrečah v oddaljenih jedrskih objektih lahko ob neugodnih vremenskih razmerah pričakujemo onesnaženje na vsem ozemlju Severno primorske regije. Do izrazitejšega onesnaženja lahko pride le v krajih, kjer bi med prehodom radioaktivnega oblaka čez naše ozemlje deževalo. V regiji ne pričakujemo smrtnih žrtev, evakuacije in zaklanjanja.

Lahko bi prišlo do preseganja dozne omejitve za prebivalce v prvih mesecih po nesreči

Ob jedrski nesreči v tujini ni pričakovati nastanka verižne nesreče.

Slika 2: Jedrske elektrarne v Evropi marca 2022 (vir: euronuclear.org).

2.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Za jedrsko nesrečo v tujini se izdelajo načrti na:

- na ravni Severno primorske regije,
- na ravni lokalnih skupnosti (delni občinski načrti ZRP)

Vse občine Severno primorske regije izdelajo dele Načrta ZRP ob jedrski nesreči v tujini. (obveščanje in opazovanje, izvajanje zaščitnih ukrepov ob jedrski nesreči v tujini).

Temeljni načrt je državni načrt, ki določa koncept odziva na vseh ravneh načrtovanja. Občinski načrti morajo biti usklajeni z regijskim načrtom in je potrebno, podrobno razdelati zaščitne ukrepe ZRP na ravni posamezne občine.

2.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

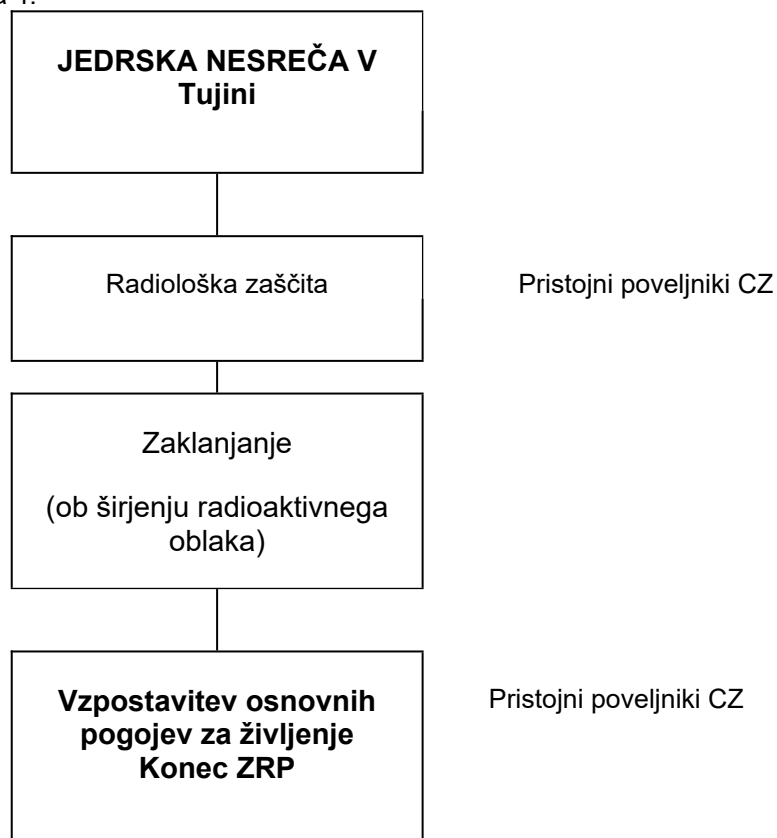
Obseg dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči (ZRP) je odvisen od:

- oddaljenosti kraja nesreče,
- resnosti nesreče oziroma količine izpustov,
- vremenskih razmer in napovedi širjenja radioaktivnega oblaka,
- rezultatov izrednega monitoringa radioaktivnosti.

Po prejemu **preverjene informacije** o jedrski nesreči v tujini se po ugotovitvi, da ima nesreča lahko vpliv oziroma posledice za Severno primorsko (širjenje radioaktivnega oblaka), URSJV vzpostavi **izredni monitoring radioaktivnosti** in se začne uporabljati ta načrt.

Na podlagi modelov širjenja oblaka in v poznejši fazi rezultatov meritev radioaktivnosti (monitoringa) potekajo **zaščitni ukrepi** za preprečitev in zmanjšanje posledic nesreče. Načrt se preneha izvajati, ko se ne pričakujejo več izpusti in je stopnja radioaktivnosti pod referenčnimi vrednostmi.

Grafični prikaz zamisli izvedbe zaščite, reševanja in pomoči – koncept odziva ob jedrski nesreči v tujini prikazuje naslednja shema 4:

Shema 4. Izvedba ZRP ob jedrski nesreči v tujini

Pojasnila shemi 4.

Ob jedrski nesreči v tujini in širjenju radioaktivnega oblaka, se v Severno primorski regiji izvaja:

- sklop radioloških ukrepov in sicer:
  - prenehanje uporabe lokalno predelanih živil, vode in krmil
  - zaužitje tablet kalijevega jodida
  - uporaba osebnih zaščitnih sredstev
  - zaščita domačih živali
- zaklanjanje (v primeru neugodnih vremenskih razmerah, ko bo deževalo , pri prehodu radioaktivnega oblaka)
- Vzpostavitev osnovnih pogojev za življenje in konec ZRP

Izvajanje načrta poteka ob upoštevanju:

- **splošnih načel** varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN),
- **obveznega izvajanja odločitve** organov, pristojnih za vodenje Civilne zaščite (CZ) in drugih sil za ZRP (ZVNDN),
- **varstva reševalcev** in drugega osebja (ZVISJV-1),
- **splošnih meril za odrejanje zaščitnih ukrepov** in **operativnih intervencijskih ravni** (Uredba o mejnih dozah, referenčnih ravneh in radioaktivni kontaminaciji).

Uporaba načrta

Načrt zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v tujini se uporablja ob ugotovitvah izrednega monitoringa radioaktivnosti v Severno primorski regiji do izpolnitve meril za končanje dejavnosti ZRP, ko so zagotovljeni osnovni pogoji za življenje.

Odločitev o aktiviranju regijskega načrta zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v tujini, sprejme poveljnik CZ Severno primorske regije s sklepom.

2.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Za ZRP ob jedrski nesreči v tujini, se skladno z ukrepi ZIR iz poglavja 2.8 uporabijo naslednje sile in sredstva:

Organi in organizacije, ki sodelujejo pri izvedbi nalog iz regijske pristojnosti

- Izpostava URSZR Nova Gorica
- Policijska uprava Nova Gorica
- pristojne inšpekcijske službe
- Zavod za zdravstveno varstvo Nova Gorica

Sile za zaščito, reševanje in pomoč

Organi vodenja CZ so:

- poveljnik CZ za Severno primorsko regijo,
- namestnik poveljnika CZ za Severno primorsko regijo,
- Štab CZ za Severno primorsko.

Enote in službe CZ so:

- logistični center in
- služba za podporo

Gasilske enote in enote ter službe društev in drugih nevladnih organizacij so:

- gasilske enote širšega pomena in PGD,
- območna združenja Rdečega križa Slovenije,
- župnijski karitas,

Materialno - tehnična sredstva URSZR načrtuje za izvajanje načrta

- zaščitna materialna sredstva iz državnih rezerv in
- sredstva pomoči (živila, pitna voda, zdravila in drugi predmeti in sredstva, ki so namenjena brezplačni razdelitvi ogroženim prebivalcem).

Predvidena finančna sredstva za izvajanje načrta

Finančna sredstva se načrtujejo za:

- stroške operativnega delovanja (povračila stroškov za aktivirane pripadnike CZ in druge sile za zaščito, reševanje in pomoč),
- stroške dodatnega vzdrževanja in servisiranja uporabljene opreme,
- materialne stroške (prevozne stroške in storitve, gorivo, mazivo) .

P- 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članov štaba civilne zaščite Severnoprimske regije
P-2	Seznam zaposlenih na Izpostavi URSZR Nova Gorica
P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč
P-7	Pregled javnih služb in drugih služb, ki opravljajo dejavnost pomembne za ZIR
P-11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov poklicnih in prostovoljnih gasilskih enot v regiji
P- 12	Pregled gasilskih enot širšega pomena in njihovih pooblastil s podatki o poveljnikih in namestniki poveljnikov
P-29	Pregled veterinarskih organizacij
D – 1	Načrtovana finančna sredstva za izvajanje načrta

2.5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Opazovanje

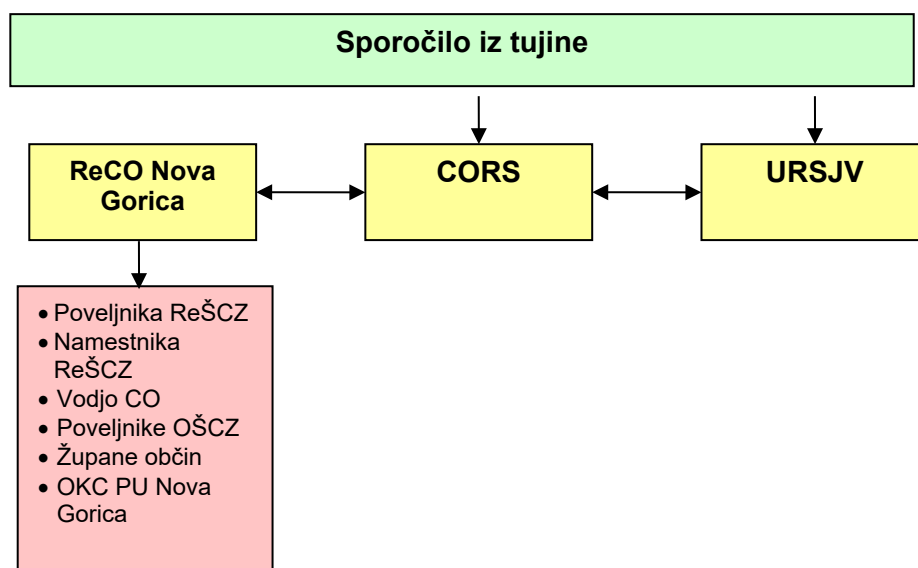
Opazovanje ob jedrski nesreči v tujini obsega:

- redni in izredni monitoring radioaktivnosti.

Za monitoring radioaktivnosti (redni in izredni) so pristojni Ministrstvo za naravne vire in prostor – Uprava RS za jedrsko varnost (MNVP – URSJV), Ministrstvo za zdravje – Uprava RS za varstvo pred sevanji (MZ – URSVS) in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano – Upravo RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (MKGP – UVHVVR).

Obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrta o jedrski nesreči v tujini

Obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrta na regijski ravni, **na podlagi prispelega obvestila ter potrditve verodostojnosti informacije s strani URSJV in CORS izvede ReCO.**

Shema 5: Obveščanje ob jedrski nesreči v tujini

ReCO Nova Gorica na podlagi podatkov, ki jih je prejel od CORS obvesti:

- Poveljnika CZ za Severno primorsko ali namestnika,
- Operativno komunikacijski center Policijske uprave Nova Gorica,
- vodjo ReCO Nova Gorica,
- poveljnike OŠCZ
- župana oz. druge odgovorne osebe v prizadeti lokalni skupnosti (v skladu z Načrti obveščanja in aktiviranja lokalnih skupnosti),

ReCO v nadaljevanju obvešča pristojne organe prek dnevno informativnega biltena.

P - 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča ob nesreči
P - 17	Seznam prejemnikov informativnega biltena

Obveščanje splošne javnosti o nesreči

Javnost mora biti o jedrski nesreči v tujini obveščena pravočasno in objektivno. Na ravni Severno primorske regije se javnost obvešča v skladu z Državnim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči, Verzija 4.0. Regijski štab CZ spremlja stanje na terenu in poročanje medijev.

Obveščanje prizadetih prebivalcev ob jedrski nesreči v tujini

Ob jedrski nesreči v sosednji ali bližnji državi bi se izvajali tudi nekateri zaščitni ukrepi (pogl. 2.8), o katerih bi se obveščalo prebivalstvo.

Občinski organi in službe, ki vodijo in izvajajo zaščito, reševanje in pomoč morajo čim prej vzpostaviti neposreden stik s prebivalstvom, da dosežejo ustrezno odzivanje na njihove odločitve. Potrebne podatke za sestavo informacij bosta občinam posredovala država oz. regija.

Sporočila za javnost si sledijo na vsake tri ure oziroma na vsakih 30 minut po večji spremembi.

Informacije za prebivalstvo morajo vsebovati predvsem naslednje podatke:

- o kraju nesreče,
- trenutnem stanju na ogroženem območju in prizadetem območju (značilnostih nesreče),
- možnih vplivih na prebivalstvo in okolje Severnoprimske regije,
- o smeri gibanja radioaktivnega oblaka,
- kako naj izvajajo osebno in vzajemno zaščito,
- kako naj sodelujejo pri izvajanju zaščitnih ukrepov, za omilitev nesreče
- omejitvah (prehrana- zelenjava na prostem, voda, potovanja itn.),
- kje lahko dobijo dodatne informacije in
- kakšno pomoč lahko pričakujejo,

2.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Poveljnik CZ Severno primorske po posvetu s poveljnikom CZ RS odloči o aktiviranju, regijskih in občinskih sil za ZRP. Potrebne sile se aktivirajo glede na pričakovane posledice nesreče, predvidene ukrepe ali naloge ZRP na celotnem območju Severno primorske regije.

Ob jedrski nesreči v tujini se na ravni Severno primorske regije aktivirajo:

- policija,
- pristojne gasilske enote širšega pomena ali gasilske enote,

Aktiviranje sredstev pomoči

Materialna pomoč države ob jedrski nesreči v tujini obsega:

- pomoč v zaščitno in reševalni opremi,
- pomoč v finančnih sredstvih, ki jih občine potrebujejo za financiranje intervencijskih ukrepov in nalog pri zagotavljanju osnovnih pogojev za življenje,

Izpostava Nova Gorica in Štab CZ za Severno primorsko regijo sodelujeta pri zbiranju potreb po materialnih in finančnih sredstvih na podlagi prošenj za pomoč iz prizadetih občin ter pri organizaciji razdelitve pomoči na prizadeta območja.

Prispela pomoč iz RS se zbira v logističnem centru Ajdovščina od koder se organizira razdelitev na prizadeta območja. Razdelitev pomoči poteka po navodilu o organiziranju in delovanju regijskega logističnega centra.

D - 3	Navodilo o organiziranju in delovanja regijskega logističnega centra Ajdovščina
-------	---

2.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Naloge ob jedrski nesreči v tujini opravljajo;

Izpostava Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje - Nova Gorica:

- spremlja nevarnosti,
- zagotavlja pogoje za delo Štaba CZ za Severno primorsko,
- zagotavlja logistično podporo pri delovanju regijskih sil za ZRP
- opravlja administrativne in finančne zadeve.
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Poveljnik oz. namestnik CZ za Severno primorsko:

- vodi operativno-strokovno delo pripadnikov CZ in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč iz regijske pristojnosti,
- obvešča Poveljnika CZ RS o posledicah in stanju na prizadetem območju ter daje mnenja in predloge v zvezi z zaščito, reševanjem, pomočjo ter odpravljanjem posledic nesreče,
- pripravi končno poročilo o nesreči ter ga pošilja v sprejem Poveljniku CZ RS
- skrbi za povezano in usklajeno delovanje vseh sil za zaščito, reševanje in pomoč ob nesreči,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti

Štab CZ za Severno primorsko:

- zagotavlja strokovno pomoč pri vodenju zaščitnih in reševalnih akcij ob nesreči,
- opravlja strokovno-operativne naloge zaščite, reševanja in pomoči ob nesreči,
- zagotavlja informacijsko podporo štabom CZ občin,
- zagotavlja logistično podporo regijskim silam za zaščito, reševanje in pomoč.

D - 2	Načrt Izpostave URSZR Nova Gorica za zagotovitev prostorskih in drugih pogojev za delo poveljnika CZ in štaba CZ
-------	--

Policijska Uprava Nova Gorica:

- varuje življenje ljudi, premoženje ter vzdržuje javni red na prizadetem območju,
- varuje določene osebe, objekte, organe in okoliše,
- nadzira in ureja promet v skladu z določenim prometnim režimom in omogoča interveniranje silam za zaščito, reševanje in pomoč,
- sprejema ukrepe za ustrezno varovanje državne meje in opravlja mejno kontrolo ter policijske naloge v zvezi s tujci v skladu z razmerami,
- preprečuje, odkriva in preiskuje kazniva dejanja in prekrške, odkriva in prijema storilce kaznivih dejanj in prekrškov, druge iskane osebe ter jih izroča pristojnim organom,
- sodeluje pri izvajanju humanitarnih, oskrbovalnih, izvidniških in drugih nalog,
- vzpostavlja komunikacijsko-informacijsko povezavo z drugimi državnimi organi,
- po potrebi organizira mobilni komunikacijski center,
- sodeluje pri identifikaciji žrtev,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D -22	Načrt dejavnosti Policijske uprave Nova Gorica ob naravnih in drugih nesrečah
-------	---

Navedene naloge v Severno Primorski regiji opravlja Policijska uprava Nova Gorica in pristojne policijske postaje, v sodelovanju s pristojnimi organi in službami CZ. Za koordinacijo nalog je zadolžen član štaba CZ za Severno Primorske regijo oz. njegov namestnik.

Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR):

- sodeluje pri vzpostavitvi in izvajanju izrednega monitoringa radioaktivnosti;
- opravlja upravne in nadzorne naloge, ki se nanašajo na varnost ter kakovost živil živalskega in rastlinskega izvora, zdravje ter dobrobit živali, živalsko krmo, zdravje rastlin, semenski material in fitofarmacevtska sredstva.

Občine:

- izdelajo dele Načrta zaščite in reševanja ob radiološki nesreči,
- izvajajo naloge določene v Pravilniku o uporabi tablet kalijevega jodida (Uradni list RS št. 59/2010) in
- izvajajo druge naloge iz tega načrta in iz svoje pristojnosti.

Nevladne organizacije

Območna združenja RK Slovenije, Slovenska Karitas, Gasilska zveza Severno primorske, taborniki, skavti ter druge nevladne organizacije, katerih dejavnost je pomembna za ZRP, izvajajo naloge iz svoje pristojnosti. Vključujejo se v skupne akcije ZRP na podlagi odločitev Poveljnika CZ za Severno primorsko.

2.7.1 OPERATIVNO VODENJE

Operativno vodenje na regijski ravni ob jedrski nesreči v tujini izvaja poveljnik Severno primorske v sodelovanju s poveljnikom CZ RS.

Poveljnik CZ za Severno primorsko ima ob širjenju radioaktivnega oblaka nad Severno primorsko regijo naslednje naloge:

- vodi in usklajuje delovanje sil za ZRP v Severno primorski regiji,
- zagotavlja logistično podporo silam za ZRP,
- nadzoruje izvajanje zaščitnih ukrepov.

Dejavnosti za ZRP na območju občin operativno vodijo poveljniki CZ občin s pomočjo štabov CZ občin. V primeru, da občina ne razpolaga z ustreznimi silami, poveljnik CZ prizadete občine zaprosi za pomoč v silah in sredstvih za ZRP Poveljnika CZ za Severno primorsko.

Logistično podporo tem silam, ki obsega zagotavljanje zaščitne opreme, materiala, prevoza, embalirane hrane, zagotavlja Regijski logistični center Ajdovščina s službo za podporo.

Uporaba zvez

Pri prenosu podatkov in govornem komuniciranju se lahko uporablja vse razpoložljive elektronske komunikacije in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih v skladu u Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakonom o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 130/22 in 18/2023 – ZDU-10). Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci ZRP poteka s pomočjo naslednjih storitev oziroma zvez:

- storitve:

- intranetu ZIR in
- elektronski pošti;

- zveze:

- radijskih zvezah (ZA-RE, in ZA-RE PLUS),
- satelitskih zvezah za prenos podatkov mobilnih enot,
- paketnem radiu za prenos podatkov Zveze radioamaterjev Slovenije in ostalih zvezah Zveze radioamaterjev Slovenije,
- sistemih javne stacionarne telefonije,
- mobilne telefonije,
- prenosnih baznih postajah mobilne telefonije,
- internetu in
- telefaksu.

Pri operativnem vodenju dejavnosti za zaščito, reševanje in pomoč se uporabljata sistem radijskih zvez zaščite in reševanja (ZARE), ki ima podsistem radijskih zvez in podsistem osebne klica. Sistem zvez ZARE se obvezno uporablja pri vodenju intervencij ter drugih zaščitnih in reševalnih akcijah, ter je namenjen vsem izvajalcem nalog v okviru sistema zaščite in reševanja (uporabljajo ga pripadniki enot in služb Civilne zaščite, gasilci, gorski reševalci, jamarji, potapljači, kinologi idr.). Telekomunikacijsko središče sistema ZARE je v Regijskem centru za obveščanje Nova Gorica. Prek njega se zagotavlja povezovanje uporabnikov v javne in zasebne funkcionalne telekomunikacijske sisteme.

Za vzpostavitev radijske zveze za povezavo med organi vodenja se uporabljajo zvez ZARE preko repetitorjev:

- Kobariški Stol (kanal 09)
- Kuk (kanal 22)
- Črvov Vrh (kanal 24)
- Kobalove Planine (kanal 01)
- Javornik (kanal 08)
- Sveta Gora (30) in
- Cerje (31)
- Štjak (07)

Dežurni operativec v ReCO Nova Gorica določi kanal katerega uporabljajo reševalci na kraju nesreče med izvajanjem nalog zaščite in reševanja.

Zaradi jedrske nesreče ni pričakovati poškodb oz. okvar na lokacijah repetitorjev. Kljub temu se lahko večji izpad repetitorja nadomesti z mobilnim repetitorjem, ki se nahaja na gasilskem domu Kostanjevica na Krasu.

2.8 IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Izvajanje ZRP ob prehodu radioaktivnega oblaka

Ob prehodu radioaktivnega oblaka se na podlagi rezultatov izrednega monitoringa in predlogov strokovnih organov izvajajo enaki **zaščitni ukrepi**, kot v primeru jedrske nesreč v NEK - I poglavje in sicer:

1. radiološka zaščita:

- prenehanje uporabe kontaminiranih oziroma lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
- zaužitje tablet KI,
- uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
- dekontaminacija (gasilcev) pri izvajanju ZIR - pomoč na kontamiranem območju
- zaščita živali;

2. zaklanjanje ob neugodnih vremenskih prilikah, (ob prehodu radioaktivnega oblaka in v primeru , ko bo deževalo).

Predloge da URSJV, zaščitne ukrepe odreja poveljnik CZ RS, izvajajo pa regijski poveljnik Severno primorske v sodelovanju z občinskimi poveljniki CZ na območju prehoda radioaktivnega oblaka.

Ob jedrski nesreči v tujini se na državni meji ob povečanem nadzoru radioaktivnosti živil in predmetov za splošno rabo izvaja dekontaminacija ljudi in vozil, ki prihajajo s prizadetega območja. Izvajajo zmogljivosti ELME in bataljon JRKBO SV.

Varstvo izvajalcev ZRP

Pri izvajanju ZRP se zagotavlja varstvo pred sevanji, tako da niso presežene dozne omejitve za izvajalce zaščitnih ukrepov, ki niso poklicni delavci z viri ionizirajočega sevanja, in sicer:

- s seznanjanjem z ukrepi za varstvo pred sevanji in tveganjem, ki ga prinaša (tudi s seznanitvijo na kraju samem),
- z uporabo ustreznih zaščitnih sredstev,
- z izvedbo osebne dekontaminacije in dekontaminacije opreme,
- z izpolnjevanjem zdravstvenih zahtev,
- z izvajanjem radiološkega nadzora,
- z ukrepanjem ob prejemu doze, ki je višja od 20mSv (efektivna doza) – pregled pri zdravniku medicine dela.

Dozne obremenitve reševalcev ne smejo preseči doznih omejitev za **profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja** (izpostavljene delavce), razen v naslednji primerih:

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
reševanje življenj, preprečevanje taljenja reaktorske sredice, preprečevanje velikega izpusta radioaktivnih snovi	500
preprečevanje resnih zdravstvenih poškodb, preprečevanje velike škode, popravilo varnostnih sistemov jedrskega reaktorja	100
krajša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, izvajanje takojšnjih zaščitnih in drugih ukrepov, vzorčevanje v okolju	50
daljša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, rutinsko delo ob intervencijah, dela, ki niso neposredno povezana z izrednim dogodkom	20

Shema 3: Preseganje doznih omejitev

Preseganje doznih omejitev se lahko v zgornjih primerih odobri le izjemoma in s soglasjem specialista medicine dela, če:

- je oseba zdrava,
- se prostovoljno odloči za izvedbo naloge,
- je izurjena za izvedbo naloge,
- je seznanjena s tveganjem.

Ne glede na zgornje pa ženske v rodni dobi ne smejo sodelovati pri ZRP, pri čemer bile lahko izpostavljene sevanju, ki povzroči dozo višjo od 20mSv, noseče ali doječe ženske pa ne smejo sodelovati pri zaščiti in reševanju na kontaminiranem območju.

Za zagotavljanje varstva pred sevanji reševalcev so odgovorni pristojni za organiziranje enot oziroma ustanovitelji in pristojni poveljniki CZ.

Preseganje doznih omejitev odobri poveljnik CZ RS.

2.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Osebna in vzajemna zaščita ob jedrski nesreči v tujini obsega:

- seznanjenost z učinki in nevarnostmi sevanja,
- uporabo sredstev za osebno in skupinsko zaščito (vključno z zaužitjem tablet KI),
- zadrževanje v zaprtih prostorih,
- osebno dekontaminacijo,
- uživanje varne hrane in vode (ne izpostavljene, embalirane),
- zaščito domačih živali,
- seznanjenost z načinom obveščanja med nesrečo.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite so pristojne občine.

V ta namen se organizira ustrezna svetovalna služba, ki jo praviloma opravljajo prostovoljci, zlasti psihologi, sociologi, socialni delavci, zdravstveni delavci, strokovnjaki za zaščito in reševanje ter drugi.

Občine predvsem bolj podrobno določijo kako bo potekalo obveščanje prebivalcev o posledicah in razmerah na prizadetem območju, določijo lokacije in telefonske številke za delo svetovalne službe, število prostovoljcev iz vrst psihologov, sociologov, socialnih delavcev, zdravstvenih delavcev, strokovnjakov s področja zaščite in reševanja, določi se lokacija informacijskega centra, razčleni se pomoč ogroženim skupinam prebivalcev in spremljanje socialni razmer na prizadetem območju.

Naloga regije je, da poskrbi, da občine imajo informacijo in napotke kako ravnati v primeru jedrske nesreče v tujini, vsa navodila in potrebne informacije se nahajajo na spletni strani na portalu gov.si in sicer;

»Napotki prebivalcem ob nesrečah /gov.si«

- **jedrske in radiološke nesreče**

2.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Dejavnosti ZRP ob jedrski nesreči v tujini se končajo:

- ko so izvedeni vsi predvideni zaščitni ukrepi iz poglavja 2.8., večjih izpustov ni več pričakovati, ki bi zahtevali splošno nevarnost z prebivalce Severno primorske regije.
- ko so vrednosti splošnih meril **pod referenčnimi vrednostmi** za uvedbo določenega zaščitnega ukrepa.

Poveljnik CZ za Severno primorsko na podlagi Sklepa o razglasitvi prenehanja nevarnosti, ki ga izda Poveljnik CZ RS glede na razvoj jedrske nesreče v tujini in stanja v okolju, razglasi prenehanje nevarnosti na območju Severno primorske regije.

RADIOLOŠKA NESREČA

3.1 RADIOLOŠKA NESREČA

Načrt je pripravljen za:

- radiološko nesrečo **ob nekontrolirani vrnitvi satelita** z radioaktivnimi snovmi.

Značilnosti nesreče

Na satelitu je lahko:

- vir visoke alfa aktivnosti (izotopi plutonija) ali
- reaktorski vir.

V prvem primeru gre za možno kontaminacijo z zelo toksičnim sevalcem alfa. V drugem primeru pomeni padec satelita kontaminacijo s fisijskimi produkti, vendar se ta kontaminacija razlikuje od tiste, ki je posledica jedrske eksplozije. Radioaktivnost je vezana predvsem na delce z visokimi specifičnimi aktivnostmi in ne vsebuje jodovih in cezijevih izotopov. Ljudi ogroža predvsem inhalacija radioaktivnih delcev, ki v posamezniku lahko povzročijo visoke doze, in ne zunanje sevanje. Območja kontaminacije so trakaste oblike, široka nekaj 10 kilometrov in dolga nekaj 100 kilometrov (npr. padec sovjetskega satelita Kosmos na kanadsko ozemlje). Zaradi neposredne kontaminacije z radioaktivnimi delci so ogroženi nekateri prehrambni pridelki (sveža zelenjava, sadje), mleko, meso in gomoljasti plodovi pa niso kontaminirani. Ocenjene doze zaradi sevanja gama s tal so znotraj mejnih vrednosti za prebivalstvo.

Severno primorska regija ni gosto poseljena in je majhna verjetnost, da satelit pade na naseljeno območje.

Ob radiološki nesreči ni pričakovati nastanka verižne nesreče.

3.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB RADIOLOŠKI NESREČI

Temeljni načrt je državni načrt, ki določa koncept odziva na vseh ravneh načrtovanja. Regijski načrt mora biti skladan z državnim načrtom ZRP ob radiološki nesreči.

Vse občine Severno primorske regije izdelajo **dele Načrta ZRP ob radiološki nesreči**. (obveščanje in opazovanje in izvajanje zaščitnih ukrepov ob radiološki nesreči).

Občinski načrti morajo biti usklajeni z regijskim načrtom in je potrebno, podrobno razdelati zaščitne ukrepe ZRP na ravni občine.

3.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI

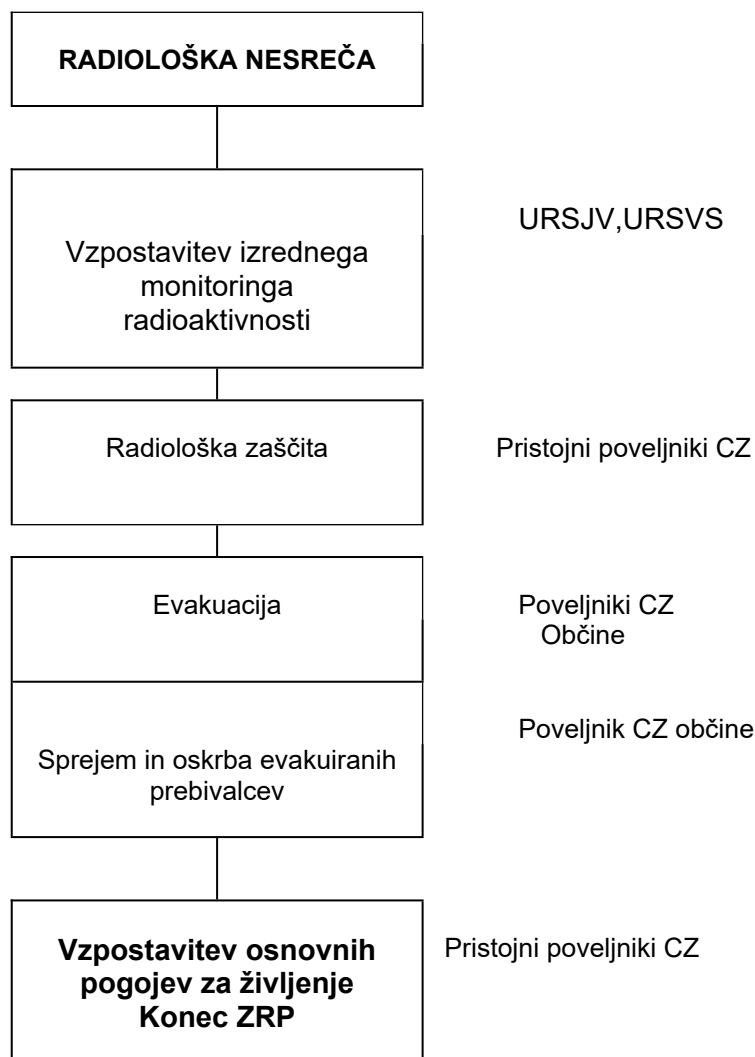
Obseg dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči (ZRP) je odvisen od:

- velikosti naselja in naseljenosti prizadetega območja (gostota poseljenosti).

Po prejemu informacije o vrnitvi oziroma padcu satelita (tudi) na območje Severno primorske se vzpostavi izredni monitoring radioaktivnosti.

Preventivno se zaščitni ukrepi (zaklanjanje, radiološka zaščita) izvajajo na vseh območjih, kjer je verjetno, da so deli satelita. **Po vzpostavitvi izrednega monitoringa radioaktivnosti** se zaščitni ukrepi odredijo na podlagi meritev in priporočil strokovnih služb. Na nekaterih območjih bi bila lahko nujna tudi evakuacija (tam kjer je naselje), vendar ne bi bila obsežna.

Grafični prikaz zamisli izvedbe zaščite, reševanja in pomoči – koncept odziva ob radiološki nesreči prikazuje naslednja shema 6:

Shema 6. Izvedba ZRP ob radiološki nesreči

Pojasnilo sheme 6.

Ob radiološki nesreči ob padcu satelita na območje, ki je poseljeno, se izvaja

- izredni monitoring , ki ga izvajajo (URSJV,URSVS),

Po izvedenem monitoringu se izvaja sklop radioloških ukrepov in sicer:

- prenehanje uporabe lokalno predelanih živil, vode in krmil
- kalijev jodid (razdelitev za prizadete prebivalce - lokalno naseljeno območje)
- uporaba osebnih zaščitnih sredstev za prizadete prebivalce
- evakuacija lokalnega prebivalstva in
- namestitev in oskrba evakuiranega prebivalstva na varno lokacijo v občini
- Vzpostavitev osnovnih pogojev za življenje in konec ZRP

Izvajanje načrta poteka ob upoštevanju:

- **splošnih načel** varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN),
- **obveznega izvajanja odločitve** organov, pristojnih za vodenje Civilne zaščite (CZ) in drugih sil za ZRP (ZVNDN),
- **varstva reševalcev** in drugega osebja (ZVISJV-1),
- **splošnih meril za odrejanje zaščitnih ukrepov** (Uredba o mejnih dozah, referenčnih ravneh in radioaktivni kontaminaciji).

Uporaba načrta

Načrt zaščite in reševanja ob radiološki nesreči se uporablja ob padcu satelita z radioaktivnimi snovmi v Severno primorski regiji do izpolnitve meril za končanje dejavnosti ZRP, ko so zagotovljeni osnovni pogoji za življenje.

Odločitev o aktiviranju regijskega načrta zaščite in reševanja ob radiološki nesreči, sprejme poveljnik CZ Severno primorske regije s sklepom.

3.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB RADIOLOŠKI NESREČI

Za ZRP ob radiološki nesreči se skladno z nalogami iz poglavja 3.8 uporabijo naslednje sile in sredstva:

Organi in organizacije, ki sodelujejo pri izvedbi nalog iz regijske pristojnosti

- Izpostava URSZR Nova Gorica
- Policijska uprava Nova Gorica
- pristojne inšpekcijske službe
- Zavod za zdravstveno varstvo Nova Gorica

Sile za zaščito, reševanje in pomoč

Organi vodenja CZ so:

- poveljnik CZ za Severno primorsko regijo,
- namestnik poveljnika CZ za Severno primorsko regijo,
- Štab CZ za Severno primorsko.

Enote in službe CZ so:

- Regijski logistični center in
- Regijska služba za podporo
- pogodbeni delavci ReCO.

Gasilske enote in enote ter službe društev in drugih nevladnih organizacij so:

- gasilske enote širšega pomena, PGD
- enote za postavitve začasnih prebivališč,
- območna združenja Rdečega križa Slovenije,
- župnijski karitas,
- Splošna bolnišnica "Dr. Franca Derganca" Šempeter pri Gorici
- Veterinarski zavod Nova Gorica,
- Občinske komunalne in vodovodne organizacije.

Sile za zaščito, reševanje in pomoč občin

Poleg sil za ZRP lokalnih skupnosti bi imele v primeru radiološke nesreče pomembno vlogo tudi druge občinske javne službe in podjetja. Njihova vloga in naloge se opredelijo v občinskih delih načrtov zaščite in reševanja.

Materialno - tehnična sredstva za izvajanje načrta

Materialno - tehnična sredstva se načrtujejo za:

- zaščitno in reševalno opremo ter orodje (sredstva za osebno in skupinsko zaščito, oprema, vozila ter tehnična in druga sredstva, ki jih potrebujejo strokovnjaki, reševalne enote, službe in reševalci),
- materialna sredstva iz državnih rezerv in
- sredstva pomoči (živila, pitna voda, zdravila in drugi predmeti in sredstva, ki so namenjena brezplačni razdelitvi ogroženim prebivalcem).

Predvidena finančna sredstva za izvajanje načrta

Finančna sredstva se načrtujejo za:

- stroške operativnega delovanja (povračila stroškov za aktivirane pripadnike CZ in druge sile za zaščito, reševanje in pomoč),

P- 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članov štaba civilne zaščite Severnoprimske regije
P-2	Seznam zaposlenih na Izpostavi URSZR Nova Gorica
P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč
P-7	Pregled javnih služb in drugih služb, ki opravljajo dejavnost pomembne za ZIR
P-11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov poklicnih in prostovoljnih gasilskih enot v regiji
P- 12	Pregled gasilskih enot širšega pomena in njihovih pooblastil s podatki o poveljnikih in namestniki poveljnikov
P-29	Pregled veterinarskih organizacij
D – 1	Načrtovana finančna sredstva za izvajanje načrta

3.5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB RADIOLOŠKI NESREČI

Opazovanje ob radiološki nesreči obsega:

- Opazovanje redni in izredni monitoring radioaktivnosti.

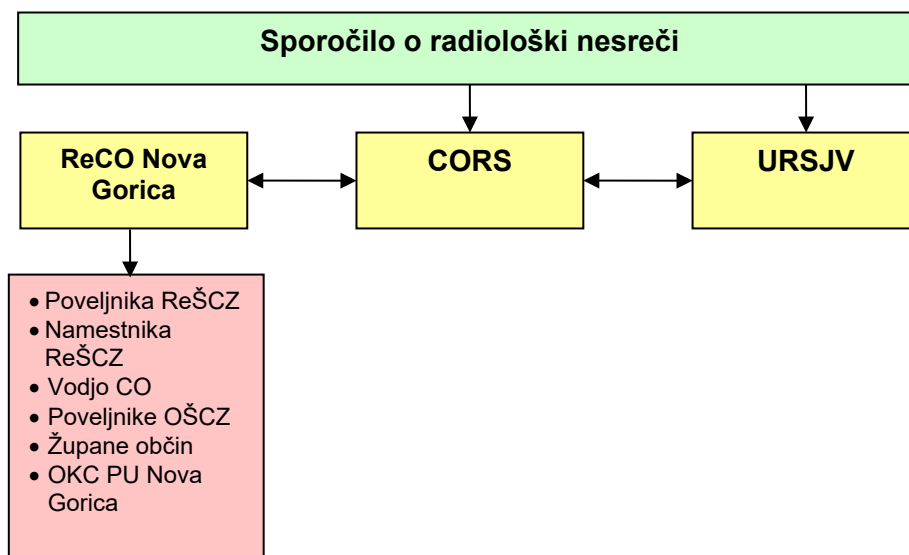
Za monitoring radioaktivnosti (redni in izredni) so pristojni Ministrstvo za naravne vire in prostor – Uprava RS za jedrsko varnost (MNVP – URSJV), Ministrstvo za zdravje – Uprava RS za varstvo pred sevanji (MZ – URSVS) in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano – Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (MKGP – UVHVVR).

Obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrta o padcu satelita

Obvestilo o padcu satelita oziroma možnosti padca satelita lahko posreduje lastnik ali država, ki ima možnost spremljanja satelitov.

Obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrta na regijski ravni, na podlagi prispelega obvestila in potrditve verodostojnosti informacije s strani URSJV in CORS, izvede Regijski center za obveščanje Nova Gorica.

Potek obveščanja prikazuje naslednja shema:

Shema 7: Obveščanje ob radiološki nesreči.

P - 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča ob nesreči
P - 17	Seznam prejemnikov informativnega biltena

Obveščanje splošne javnosti o nesreči

Javnost mora biti o radiološki nesreči obveščena pravočasno in objektivno. Na ravni Severno primorske regije se do aktiviranja Štaba CZ za Severno primorsko javnost obvešča v skladu z Državnim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči, Verzija 4.0.

Obveščanje prizadetih prebivalcev

Za obveščanje prebivalcev v lokalnih skupnostih med izvajanje zaščite in reševanja ob radiološki nesreči so zadolžene občine.

Občinski organi in službe, ki vodijo in izvajajo zaščito, reševanje in pomoč morajo čim prej vzpostaviti neposreden stik s prebivalstvom, da dosežejo ustrezno odzivanje na njihove odločitve. Potrebne podatke za sestavo informacij bosta občinam posredovala Štab CZ za Severno primorsko in Izpostava URSZR Nova Gorica. Sporočila za javnost si sledijo na vsake tri ure oziroma na vsakih 30 minut po večji spremembi.

Informacije za prebivalstvo morajo vsebovati predvsem naslednje podatke:

- O kraju nesreče
- o trenutnem stanju na ogroženem in prizadetem območju (razvoj dogodkov),
- vplivih nesreče na prebivalstvo in okolje,
- kakšno pomoč lahko pričakujejo,
- ukrepov za omilitev nesreče,
- kako naj izvajajo osebno in vzajemno zaščito,
- kako naj sodelujejo pri izvajanju zaščitnih ukrepov,
- kje lahko dobijo dodatne informacije.

Obveščanje in alarmiranje ogroženih prebivalcev ob radioloških nesrečah

Navodila ogroženim prebivalcem glede zaščitnih ukrepov so odvisna od nevarnosti. Predlog zaščitnih ukrepov pripravi URSJV, odredi pa poveljnik CZ RS.

Ob preteči nevarnosti izpusta radioaktivnih snovi, ki bi lahko ogrozil prebivalstvo na določenem območju Severno primorske regije, pristojni ReCO Nova Gorica sproži alarmni znak za neposredno nevarnost po nalogu poveljnika CZ Severno primorske. Sledilo mu bo navodilo o izvajanju zaščitnih ukrepov, ki ga bodo posredovali osrednji in lokalni mediji.

3.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB RADIOLOŠKI NESREČI

Aktiviranje sil in sredstev za ZRP, sredstev za osebno in skupinsko zaščito odloča poveljnik CZ za Severno Primorsko.

Ob radiološki nesreči se na ravni Severno primorske regije in po posvetu z poveljnikom CZ RS aktivirajo glede na pričakovane posledice nesreče:

- policija,
- pristojne gasilske enote širšega pomena ,

D - 14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil za zaščito, reševanje in pomoč
D - 15	Vzorec delovnega naloga

Na zahtevo poveljnika CZ za Severno primorsko in vodij intervencijskih enot in služb na območju Severno primorske, Poveljnik CZ RS presodi potrebe po materialnih in finančnih sredstvih ali njegov namestnik oziroma generalni direktor URSZR.

URSZR izda sklep o aktiviranju potrebnih materialnih in finančnih sredstev, uredi vse potrebno glede priprav ter prevoza na mesto nesreče in razporeditev sredstev in finančne pomoči. URSZR po končanem delu z zahtevanimi poročili spremlja porabo sredstev in finančne pomoči.

Materialna pomoč države obsega:

- posredovanje pri zagotavljanju specialne opreme, ki je na mestu nesreče ni mogoče dobiti,
- pomoč v zaščitni in reševalni opremi,
- pomoč v finančnih sredstvih, ki jih občine potrebujejo za financiranje ukrepov in nalog pri zagotavljanju osnovnih pogojev za življenje,
- pomoč v hrani, pitni vodi, zdravilih, obleki, obutvi ipd,
- pomoč v krmi in pri oskrbi živine ter
- pomoč pri začasni nastanitvi prebivalcev.

Izpostava Nova Gorica in Štab CZ za Severno primorsko regijo sodelujeta pri zbiranju potreb po materialnih in finančnih sredstvih na podlagi prošenj za pomoč iz prizadetih občin ter pri organizaciji razdelitve pomoči na prizadeta območja.

Prispela pomoč iz RS se zbira v logističnem centru Ajdovščina od koder se organizira razdelitev na prizadeta območja. Razdelitev pomoči poteka po navodilu o organiziranju in delovanju regijskega logističnega centra.

D - 3	Navodilo o organiziranju in delovanja regijskega logističnega centra Ajdovščina
-------	---

3.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB RADIOLOŠKI NESREČI

Naloge ob radiološki nesreči opravljajo;

Izpostava Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje - Nova Gorica:

- opravlja upravne in strokovne naloge zaščite, reševanja in pomoči iz svoje pristojnosti,
- spremlja nevarnosti,
- zagotavlja informacijsko podporo organom vodenja na regijski ravni,
- zagotavlja pogoje za delo Štaba CZ za Severno primorsko,
- zagotavlja logistično podporo pri delovanju regijskih sil za ZRP
- opravlja administrativne in finančne zadeve.
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Poveljnik oz. namestnik CZ za Severno primorsko:

- vodi operativno-strokovno delo pripadnikov CZ in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč iz regijske pristojnosti,
- obvešča Poveljnika CZ RS o posledicah in stanju na prizadetem območju ter daje mnenja in predloge v zvezi z zaščito, reševanjem, pomočjo ter odpravljanjem posledic nesreče,
- pripravi končno poročilo o nesreči ter ga pošilja v sprejem Poveljniku CZ RS
- skrbi za povezano in usklajeno delovanje vseh sil za zaščito, reševanje in pomoč ob nesreči,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti

Štab CZ za Severno primorsko:

- zagotavlja strokovno pomoč pri vodenju zaščitnih in reševalnih akcij ob nesreči,
- opravlja strokovno-operativne naloge zaščite, reševanja in pomoči ob nesreči,
- zagotavlja informacijsko podporo štabom CZ občin,
- zagotavlja logistično podporo regijskim silam za zaščito, reševanje in pomoč.

D - 2	Načrt Izpostave URSZR Nova Gorica za zagotovitev prostorskih in drugih pogojev za delo poveljnika CZ in štaba CZ
-------	--

Policajska Uprava Nova Gorica:

- varuje življenje ljudi, premoženje ter vzdržuje javni red na prizadetem območju,
- varuje določene osebe, objekte, organe in okoliše,
- nadzira in ureja promet v skladu z določenim prometnim režimom in omogoča interveniranje silam za zaščito, reševanje in pomoč,
- sprejema ukrepe za ustrezno varovanje državne meje in opravlja mejno kontrolo ter policijske naloge v zvezi s tujci v skladu z razmerami,
- preprečuje, odkriva in preiskuje kazniva dejanja in prekrške, odkriva in prijema storilce kaznivih dejanj in prekrškov, druge iskane osebe ter jih izroča pristojnim organom,
- sodeluje pri izvajanju humanitarnih, oskrbovalnih, izvidniških in drugih nalog,
- vzpostavlja komunikacijsko-informacijsko povezavo z drugimi državnimi organi,
- po potrebi organizira mobilni komunikacijski center,
- sodeluje pri identifikaciji žrtev,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D -22	Načrt dejavnosti Policijske uprave Nova Gorica ob naravnih in drugih nesrečah
-------	---

Navedene naloge v Severno Primorski regiji opravlja Policijska uprava Nova Gorica in pristojne policijske postaje, v sodelovanju s pristojnimi organi in službami CZ. Za koordinacijo nalog je zadolžen član štaba CZ za Severno primorske regijo oz. njegov namestnik.

Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR):

- sodeluje pri vzpostavitvi in izvajanju izrednega monitoringa radioaktivnosti;
- opravlja upravne in nadzorne naloge, ki se nanašajo na varnost ter kakovost živil živalskega in rastlinskega izvora, zdravje ter dobrobit živali, živalsko krmo, zdravje rastlin, semenski material in fitofarmacevtska sredstva.

Občine:

- izdelajo dele načrta zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči,
- izvajajo naloge določene v Pravilniku o uporabi tablet kalijevega jodida (Uradni list RS št. 59/2010) in
- izvajajo druge naloge iz tega načrta in iz svoje pristojnosti.

Nevladne organizacije

Območna združenja RK Slovenije, Slovenska Karitas, Gasilska zveza Severno primorske, Gorska reševalna služba, jamarji, taborniki, skavti ter druge nevladne organizacije, katerih dejavnost je pomembna za ZRP, izvajajo naloge iz svoje pristojnosti. Vključujejo se v skupne akcije ZRP na podlagi odločitev Poveljnika CZ za Severno primorsko.

Operativno vodenje

Operativno vodenje na regijski ravni ob radiološki nesreči izvaja poveljnik Severno primorske v sodelovanju s poveljnikom CZ RS.

Poveljnik CZ za Severno primorsko ima ob radiološki nevarnosti ob padcu satelita naslednje naloge:

- vodi in usklajuje delovanje sil za ZRP v Severno primorski regiji,
- zagotavlja logistično podporo silam za ZRP,
- nadzoruje izvajanje zaščitnih ukrepov.

Na prizadetem območju operativno delujejo gasilska društva oz. enote širšega pomena. Dejavnosti za ZRP na območju občin operativno vodijo poveljniki CZ občin s pomočjo štabov CZ občin.

V primeru, da občina ne razpolaga z ustreznimi silami, poveljnik CZ prizadete občine zaprosi za pomoč v silah in sredstvih za ZRP Poveljnika CZ za Severno primorsko.

Logistično podporo tem silam, ki obsega zagotavljanje zvez, opreme, materiala, prevoza, informacijske podpore, prehrane, zdravstvenega in drugega varstva, zagotavlja Regijski logistični center Ajdovščina s službo za podporo.

Uporaba zvez

Pri prenosu podatkov in govornem komuniciranju se lahko uporablja vse razpoložljive elektronske komunikacije in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih v skladu u Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakonom o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 130/22 in 18/2023 – ZDU-10). Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci ZRP poteka s pomočjo naslednjih storitev oziroma zvez:

- storitve:

- intranetu ZIR in
- elektronski pošti;

- zveze:

- radijskih zvezah (ZA-RE, in ZA-RE PLUS),
- satelitskih zvezah za prenos podatkov mobilnih enot,
- paketnem radiu za prenos podatkov Zveze radioamaterjev Slovenije in ostalih zvezah Zveze radioamaterjev Slovenije,
- sistemih javne stacionarne telefonije,
- mobilne telefonije,
- prenosnih baznih postajah mobilne telefonije,
- internetu in
- telefaksu.

Pri operativnem vodenju dejavnosti za zaščito, reševanje in pomoč se uporabljata sistem radijskih zvez zaščite in reševanja (ZARE), ki ima podsistem radijskih zvez in podsistem osebne klica. Sistem zvez ZARE se obvezno uporablja pri vodenju intervencij ter drugih zaščitnih in reševalnih akcijah, ter je namenjen vsem izvajalcem nalog v okviru sistema zaščite in reševanja (uporabljajo ga pripadniki enot in služb Civilne zaščite, gasilci, gorski reševalci, jamarji, potapljači, kinologi idr.). Telekomunikacijsko središče sistema ZARE je v Regijskem centru za obveščanje Nova Gorica. Prek njega se zagotavlja povezovanje uporabnikov v javne in zasebne funkcionalne telekomunikacijske sisteme.

Za vzpostavitev radijske zveze za povezavo med organi vodenja se uporabljajo zvez ZARE preko repetitorjev:

- Kobariški Stol (kanal 09)
- Kuk (kanal 22)
- Črvov Vrh (kanal 24)
- Kobalove Planine (kanal 01)
- Javornik (kanal 08)
- Sveta Gora (30) in
- Cerje (31)
- Štjak (07)

Dežurni operativec v ReCO Nova Gorica določi kanal katerega uporabljajo reševalci na kraju nesreče med izvajanjem nalog zaščite in reševanja.

Zaradi jedrske nesreče ni pričakovati poškodb oz. okvar na lokacijah repetitorjev. Kljub temu se lahko večji izpad repetitorja nadomesti z mobilnim repetitorjem, ki se nahaja na gasilskem domu Kostanjevica na Krasu.

3.8 IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI

Ob radiološki nesreči (po padcu satelita) se izvaja izredni monitoring radioaktivnosti. Namen monitoringa je spremljanje ravni radioaktivne kontaminacije v okolju, takojšnje opozarjanje ob ugotovljenih povišanih vrednostih ter ocena doze referenčnih skupin prebivalstva.

Izvajanje ZRP po vzpostavitvi izrednega monitoringa radioaktivnosti

Po vzpostavitvi izrednega monitoringa in pridobitvi podatkov ter predlogov strokovnih organov se glede na razmere na območju **v bližini mesta padca** izvajajo naslednji **zaščitni ukrepi**:

1 radiološka zaščita:

- prenehanje uporabe kontaminiranih oz. lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
- uporaba tablet kalijevega jodida (za prebivalce - v ozkem krogu radioaktivnosti)
- uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
- dekontaminacija,
- zaščita živali,
- nadzor in zapora območja;

2 evakuacija;

3. sprejem in oskrba evakuiranih prebivalcev.

Predloge da URSJV, zaščitne ukrepe odreja poveljnik CZ RS, izvaja pa regijski poveljnik CZ za Severno Primorsko skupaj z občinskim poveljnikom CZ na območju padca satelita ter regijskim in občinskim silami ZRP.

S prehrabnimi zaščitnimi ukrepi se zmanjša tveganje ob radiološki nesreči zaradi vnosa kontaminiranih živil in pitne vode v telo.

Prehrabni zaščitni ukrepi so:

- prepoved uporabe kontaminirane hrane in krme,
- prepoved uporabe (pitne) vode in prepoved ali omejitev uživanja določenih živil, predvsem poljščin, sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov
- zaščita živali in krme (zadrževanje živali v hlevih, prepoved paše in krmljenja živali s svežo krmo),
- omejitev nabiranja in uporabe poljskih pridelkov in gozdnih sadežev,
- omejitev paše,
- omejitev oziroma prepoved uporabe mesa uplenjene divjadi,
- zaščita virov pitne vode in
- zagotavljanje nadomestne neoporečne hrane, vode in krme.

Prehrabne zaščitne ukrepe izvajajo prebivalci (tudi kot imetniki živali) v okviru osebne in vzajemne zaščite, pristojne javne službe in ustanove s področja oskrbe z vodo, zdravstva in izobraževanja, nosilci živilskih dejavnosti ter nosilci dejavnosti poslovanja s krmo.

Zaužitje tablet kalijevega jodida

Za primer radiološke nesreče se za vse prebivalce Severno primorske regije tablete kalijevega jodida hranijo v Splošni Bolnišnici Dr. Franca Derganca Šempeter pri Gorici in se razdelijo glede na potrebo izvajanja jodne profilakse, ki jo odredi poveljnik CZ RS.

Razdelitev tablet kalijevega jodida izvedejo občine (na ustrezen oziroma krajevno običajen način). Poleg občinske uprave razdelitev opravijo sile za ZRP občin (enote CZ, PGD, aktivisti rdečega križa...).

Tablete kalijevega jodida občine lahko delijo na naslednje načine:

- po vzoru izvedbe volitev (uporabijo se volišča, obvestijo prebivalce, da dvignejo tablete na pristojnem volišču),
- preko PGD (občine razdelijo tablete zakonitim zastopnikom PGD, obvestijo prebivalce, da dvignejo tablete na sedežu pristojnega PGD),
- preko sedežev krajevnih skupnosti.

Vse občine izdelajo načrte razdelitve tablet kalijevega jodida ob nesreči.

D - 75	Načrt razdelitve tablet kalijevega jodida ob jedrski in radiološki nesreči
--------	--

Uporaba osebnih zaščitnih sredstev

Za zaščito prebivalcev prizadetega območja Severno primorske regije pred vdihavanjem kontaminiranih prašnih delcev v zraku uporabljamo različno respiratorno zaščito. Za zaščito pred kontaminacijo kože in oblačil uporabljamo gumijaste rokavice in ogrinjala.

Dekontaminacija

Dekontaminacija se izvaja pri operativnih gasilcih, policijo, pripadniki NMP in dr., ki so prisotni na intervenciji ob radiološki nesreči.

Zaščita živali

Prvo veterinarsko pomoč ob radiološki nesreči regija sodeluje in daje:

- priporočila občinam in lovskim družinam za izvajanje ukrepov za zaščito živali, živil živalskega izvora, krmil in napajališč pred ionizirajočim sevanjem, ki jih priporoča MKGP ali UVHVVR,

Ukrepi za zaščito živali lahko vsebujejo tudi preventivno evakuacijo živali, ki so posebno dragocene s stališča biološke reprodukcije.

Občine morajo v svojih delih načrtov zaščite in reševanja ob radiološki nesreči natančno opredeliti, kako se bodo izvajali ukrepi za zaščito živali in kako bo potekalo sodelovanje z veterinarskimi organizacijami.

P-29	Pregled veterinarskih organizacij
------	-----------------------------------

Nadzor območja in zapora območja

Ukrep izvajamo predvsem pri radiološki nesreči, kjer se ustrezno veliko območje okrog vira sevanja fizično zavaruje. Na ta način se onemogoči dostop ljudem oziroma živalim ter tako prepreči obsevanost in širjenje morebitne kontaminacije. Ukrep izvaja policija oz. gasilci (prvenstveno tisti, ki prvi prispe na kraj dogodka).

Območja, kjer se izvajajo zaščitni ukrepi, nadzira policija, ki kontrolira tudi dostope in izhode ljudi s teh območij na nadzornih točkah.

2. evakuacija

Evakuacija je umik ljudi z ogroženega območja. Na območjih, kjer je evakuacija odredjena, se morajo prebivalci preseliti v določen kraj v času in na način, kot je določil župan občine oz. pristojni poveljnik CZ na predlog vodje intervencije. Evakuacijo izvajamo le v primeru radiološke nesreče, ko pride do izpusta radioaktivnih snovi v zrak oz. na podlagi meritev na terenu.

Evakuacija se izvaja praviloma lastnimi (osebnimi) vozili. Prevozna sredstva za posebne kategorije prebivalstva priskrbijo pristojne ustanove.

3. sprejem in oskrba prebivalcev

Za nastanitev evakuiranih prebivalcev z ogroženega območja poskrbi prizadeta občina, ki tudi izvede evakuacijo.

Nastanitev evakuiranih prebivalcev z ogroženih območij občine je možna na neogroženih območjih v zaledju občin in se izvaja po načrtih občin.

Nastanitev se izvede v primerne objekte, kjer so zagotovljeni osnovni pogoji za življenje (ogrevanje, voda, elektrika, sanitarije). V ta namen se običajno uporabijo športni objekti (dvorane), šolske telovadnice, počitniške zmožljivosti izven sezone in drugi za to primerni objekti.

Varstvo izvajalcev ZRP

Vsi izvajalci zaščitnih ukrepov in nalog ZRP (policija, gasilci, ekipe NMP ...) so intervencijsko osebje, ki praviloma prvo prispe na onesnaženo območje, razen v jedrskih in sevalnih objektih, kjer zaposleno osebje ukrepa najprej. Intervencijsko osebje mora biti opremljeno z ustreznimi osebnimi zaščitnimi sredstvi in sredstvi za dozimetrično kontrolo.

Za osebno zaščitno opremo osebja so odgovorni ustanovitelji.

Pri izvajanju ZRP se zagotavlja varstvo pred sevanji, tako da niso presežene dozne omejitve za izvajalce zaščitnih ukrepov, ki niso poklicni delavci z viri ionizirajočega sevanja, in sicer:

- s seznanjanjem z ukrepi za varstvo pred sevanji in tveganjem, ki ga prinaša (tudi s seznanitvijo na kraju samem),
- z uporabo ustreznih zaščitnih sredstev,
- z izvedbo osebne dekontaminacije in dekontaminacije opreme,
- z izpolnjevanjem zdravstvenih zahtev,
- z izvajanjem radiološkega nadzora,
- z ukrepanjem ob prejemu doze, ki je višja od 20mSv (efektivna doza) – pregled pri zdravniku medicine dela.

Dozne obremenitve reševalcev ne smejo preseči doznih omejitev za **profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja** (izpostavljene delavce), razen v naslednji primerih:

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
reševanje življenj, preprečevanje taljenja reaktorske sredice, preprečevanje velikega izpusta radioaktivnih snovi	500
preprečevanje resnih zdravstvenih poškodb, preprečevanje velike škode, popravilo varnostnih sistemov jedrskega reaktorja	100
krajša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, izvajanje takojšnjih zaščitnih in drugih ukrepov, vzorčevanje v okolju	50
daljša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, rutinsko delo ob intervencijah, dela, ki niso neposredno povezana z izrednim dogodkom	20

Shema 3: Preseganje doznih omejitev

Preseganje doznih omejitev se lahko v zgornjih primerih odobri samo izjemoma in s soglasjem specialista medicine dela, če:

- je oseba zdrava,
- se prostovoljno odloči za izvedbo naloge,
- je izurjena za izvedbo naloge,
- je seznanjena s tveganjem.

Ne glede na zgornje pa pri ZRP, kjer bi bile lahko izpostavljene sevanju, ki povzroči dozo višjo od 20 mSv, ne smejo sodelovati ženske v rodni dobi, noseče ali doječe ženske pa ne smejo sodelovati pri zaščiti in reševanju na kontaminiranem območju.

Za zagotavljanje varstva pred sevanji reševalcev so odgovorni pristojni za organiziranje enot oziroma ustanovitelji in pristojni poveljniki CZ.

Preseganje doznih omejitev odobri poveljnik CZ RS.

MZ zagotovi ustrezne zmogljivosti za obravnavo zdravstvenih vidikov varstva izvajalcev ZRP.

3.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB RADIOLOŠKI NESREČI

Uporaba priročnih in standardnih sredstev za osebno zaščito ter dosledno spoštovanje navodil, ki jih po medijih sporočajo strokovni organi, lahko učinkovito zmanjšata posledice nesreče.

Da bi lahko prebivalci učinkovito izvajali ukrepe za zaščito svojega zdravja in življenja, morajo biti temeljito seznanjeni z učinki sevanja, njegovo nevarnostjo, stopnjo nevarnosti kakor tudi z vsemi možnimi in potrebnimi zaščitnimi ukrepi. Prebivalcem morajo biti vnaprej dana vsa potrebna navodila glede načina obveščanja ob nesreči, o vrsti in stopnjah nevarnosti kot tudi o potrebnih zaščitnih ukrepih in njihovem izvajanju.

V osebno in vzajemno zaščito ob radiološki nesreči/padcu satelita spada :

- uporaba sredstev za osebno zaščito pred radioaktivnim onesnaženjem,
- zadrževanje v zaprtih prostorih (zaklanjanje),
- zaužitje tablet kalijevega jodida,
- evakuacija,
- osebna dekontaminacija,
- omejitev uporabe živil (uporaba izdelkov, ki so v zaprtih omarah, shrambah, hladilnikih) in
- omejitev na pitje vode in pijač, ki niso bile onesnažene (ustekleničene pijače).

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite je pristojna občina. V ta namen se organizira ustrezna svetovalna služba, ki jo praviloma opravljajo prostovoljci, zlasti psihologi, sociologi, socialni delavci, zdravstveni delavci, strokovnjaki za zaščito in reševanje ter drugi.

Občine predvsem bolj podrobno določijo kako bo potekalo obveščanje prebivalcev o posledicah in razmerah na prizadetem območju, določijo lokacije in telefonske številke za delo svetovalne službe, število prostovoljcev iz vrst psihologov, sociologov, socialnih delavcev, zdravstvenih delavcev, strokovnjakov s področja zaščite in reševanja, določi se lokacija informacijskega centra, razčleni se pomoč ogroženim skupinam prebivalcev in spremljanje socialni razmer na prizadetem območju.

Naloga regije je, da poskrbi, da občine imajo informacijo in napotke kako ravnati v primeru radiološke nesreče , vsa navodila in potrebne informacije se nahajajo na spletni strani na portalu gov.si in sicer;

»Napotki prebivalcem ob nesrečah /gov.si«

- **jedrske in radiološke nesreče**

3.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI

Dejavnosti ZRP ob radiološki nesreči oziroma padcu satelita se končajo:

- ko so izvedeni vsi zaščitni ukrepi ob radiološki nesreči na določenem območju;
- ko so vrednosti splošnih meril **pod referenčnimi vrednostmi** za uvedbo določenega zaščitnega ukrepa.

Poveljnik CZ za Severno primorsko na podlagi Sklepa o razglasitvi prenehanja nevarnosti, ki ga izda Poveljnik CZ RS glede na razvoj radiološke nesreče in stanja v okolju, razglasi prenehanje nevarnosti na območju Severno primorske regije.

4. POJMI IN KRAJŠAVE, UPORABLJENI V NAČRTU

Pojmi

Evakuacija	Obsega priprave in organizirano preselitev prebivalcev z ogroženih na varnejša območja ter začasen umik, razpršitev in druge oblike začasne premestitve prebivalcev zaradi njihove zaščite pred nevarnostmi. Evakuacija lahko obsega tudi nujno preselitev živine in drugih domačih živali, kulturne dediščine ter dobrin, ki so nujno potrebne za življenje.
Izredni dogodek	<p>Okoliščina ali dogodek, ki ni običajen in pri katerem se zmanjša sevalna ali jedrska varnost ali je zmanjšana raven varstva pred sevanji. Zaradi stanja, ki je posledica izrednega dogodka, je treba začeti takojšnje priprave ali izvajanje ukrepov za preprečitev ali odpravo posledic za zdravje in varnost ljudi ter kakovost njihovega življenja, za preprečitev posledic na premoženje in okolje ali za odpravo tveganj, ki vodijo do takih resnih posledic.</p> <p>Za dogodke, ki ne dosegajo praga nesreče, izvajalec sevalne dejavnosti pripravi Navodilo za ukrepanje v primeru izrednega dogodka, ob nesrečah pa se na ustreznih ravneh načrtovanja pripravijo načrti zaščite in reševanja.</p>
Nesreča	Dogodek ali vrsta dogodkov, povzročenih po nenadzorovanih naravnih in drugih silah, ki prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali zdravje ljudi, živali ter premoženje, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje potrebno uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva, ker ukrepi rednih dejavnosti, sile in sredstva ne zadostujejo.
Radiološka, kemijska in biološka zaščita	Obsega ukrepe ter sredstva za neposredno zaščito pred učinki jedrskega, kemičnega in biološkega orožja ter pred posledicami nesreč z nevarnimi snovmi. V tem načrtu se zaradi narave nesreče uporablja besedna zveza radiološka zaščita.
Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev	Obsegata njihovo nastanitev in oskrbo s pitno vodo, hrano, obleko ter drugimi življenjsko pomembnimi sredstvi, oskrbo z električno energijo, nujno zdravstveno oskrbo, psihološko pomoč ter obveščanje in izobraževanje šoloobveznih otrok.
Zaščitni ukrepi	<ul style="list-style-type: none"> - Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi; - evakuacija;

- sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev;
- radiološka, kemijska in biološka zaščita;
- zaklanjanje;
- zaščita kulturne dediščine.

Zaklanjanje

Obsega zaklanjanje ljudi v zakloniščih, zaklonilnikih in drugih objektih, ki omogočajo zaščito pred ruševinami, radiološkimi in drugimi nevarnostmi v vojni ter ob drugih nesrečah. V tem načrtu je kot zaklanjanje pojmovano zadrževanje v zaprtih prostorih običajnih zgradb z izklopljeno ventilacijo.

Zaščita kulturne dediščine

Obsega ukrepe, dejavnosti in sredstva za zaščito stavbne in druge nepremičnine kulturne dediščine ter premičnih predmetov in njihovih zbirk, ki imajo veliko kulturno vrednost pred vojnimi nevarnostmi ter naravnimi in drugimi nesrečami.

Krajšave

AR	Akcijske ravni
ARAO	Agencija za radioaktivne odpadke
ARSO	Agencija RS za okolje
CORS	Center za obveščanje Republike Slovenije
Cs	Cezij
CSRAO	Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov
CZ	Civilna zaščita
D	Dodatek
DEHI	Državna enota za hitre intervencije
EADRCC	Evroatlantski center za usklajevanje pomoči ob nesrečah (Euroatlantic Disaster Response Coordination Centre)
ECURIE	European Community Urgent Radiological Information Exchange
EHI	Enota za hitre intervencije
EU	Evropska unija
EU – ERCC	Evropska unija – Center za usklajevanje nujnega odziva (EU – Emergency Response Coordination Centre)
GPU	Generalna policijska uprava
I	Jod
IRSVNDN	Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
JRKBO SV	Enote za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo Slovenske vojske
KI	Kalijev jodid
Kr	Kripton
MAAE /IAEA	Mednarodna agencija za atomsko energijo International Atomic Energy Agency
NCKU	Nacionalni center za krizno upravljanje
NEK	Nuklearna elektrarna Krško
Ni	Nikelj
OC SV	Operativni center Slovenske vojske
OKC GPU	Operativni komunikacijski center Generalne policijske uprave
OIR	Operativna intervencijska raven
OPU	Območje preventivnih (zaščitnih) ukrepov ob nesreči v NEK
OSP	Območje splošne pripravljenosti ob nesreči v NEK
OTU	Območje takojšnjih (zaščitnih) ukrepov ob nesreči v NEK
P	Priloga
P(oveljnik) CZ RS	Poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije
Po.	Posavska regija
ReCO	Regijski center za obveščanje
RKB	Radiološko, kemično in biološko

ROU	Razširjeno območje (zaščitnih) ukrepov ob nesreči v NEK
RS	Republika Slovenija
Sr	Stroncij
SV	Slovenska vojska
Š(tab) CZ RS	Štab Civilne zaščite Republike Slovenije
URSJV	Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost
URSVS	Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
UVHVVR	Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
UVINZR	Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja
ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč
ZU	Zaščitni ukrep
ZVISJV	Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti
ZVNDN	Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami

5. SEZNAM PRILOG IN DODATKOV

5.1. SKUPNE PRILOGE

P- 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članov štaba civilne zaščite Severnoprimske regije
P-2	Seznam zaposlenih na Izpostavi URSZR Nova Gorica
P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč
P-4	Podatki o organih, službah in enotah CZ
P-5	Seznam zbirališč sil za zaščito, reševanje in pomoč
P-7	Pregled javnih služb in drugih služb, ki opravljajo dejavnost pomembne za ZIR
P-8	Seznam rezervnih sredstev in opreme za osebno in skupinsko zaščito
P-10	Pregled gradbenih organizacij
P-11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov poklicnih in prostovoljnih gasilskih enot v regiji
P- 12	Pregled gasilskih enot širšega pomena in njihovih pooblastil s podatki o poveljnikih in namestniki poveljnikov
P - 14	Pregled avtomobilskih cistern za prevoz pitne vode
P- 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča ob nesreči
P- 17	Seznam prejemnikov informativnega biltena
P-18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
P-21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitve zasilnih prebivališč
P-22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano
P-23	Pregled lokacij načrtovanih za potrebe zaščite in reševanja v občinskih prostorskih aktih
P-25	Pregled človekoljubnih organizacij
P-26	Pregled centrov za socialno delo
P-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P-28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
P-29	Pregled veterinarskih organizacij

5.2 POSEBNE PRILOGE:

P-60	Evidenčni list o vzdrževanju načrta ob jedrski in radiološki nesreči
------	--

5.3 SKUPNI DODATKI

D - 1	Načrtovana finančna sredstva za izvajanje načrta
D - 2	Načrt Izpostave URSZR Nova Gorica za zagotovitev prostorskih in drugih pogojev za delo poveljnika CZ in štaba CZ
D - 3	Navodilo o organiziranju in delovanja regijskega logističnega centra Ajdovščina
D- 5	Navodilo za organiziranje in vodenje informacijskega centra
D - 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
D - 7	Navodila prebivalcem za ravnanje ob naravni nesreči
D - 14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil za zaščito, reševanje in pomoč
D - 15	Vzorec delovnega naloga
D- 19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZIR ob nesreči

D-20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP
D -22	Načrt dejavnosti Policijske uprave Nova Gorica ob naravnih in drugih nesrečah

5.4. POSEBNI DODATKI

D - 24	Navodila prebivalcem za ravnanje ob jedrski nesreči
D - 75	Načrt razdelitve tablet kalijevega jodida ob jedrski in radiološki nesreči
D - 39	Regijska ocena ogroženosti ob jedrski in radiološki nesreči

Slike in sheme

Slike:

Slika 1: Lokacija Nuklearne elektrarne Krško

Slika 2. Jedrske elektrarne v Evropi marca 2022 (vir: euronuclear.org)

Sheme:

Shema 1: Izvedba zaščite, reševanja in pomoči ob jedrski nesreči v NEK (koncept odziva)

Shema 2: Obveščanje ob jedrski nesreči v NEK

Shema 3: Preseganje doznih omejitev (vir: Uredba o mejnih dozah, referenčnih ravneh in radioaktivni kontaminaciji (Uradni list RS, št. 18/18)

Shema 4. Izvedba zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v tujini (koncept odziva)

Shema 5: Obveščanje ob jedrski nesreči v tujini

Shema 6: Izvedba zaščite in reševanja ob radiološki nesreči (koncept odziva)

Shema 7: Obveščanje ob radiološki nesreči